

novinky **z radnice**

mesto Trnava ■ ročník XIX ■ číslo 4 ■ máj 2008

foto: E. Ursinyová

Médiá a my

Na adresu tlačového zákona odznelo viacero argumentov.

O tom, čo ovplyvňuje videnie sveta, treba diskutovať.

Ved' vždy máme čo zlepšovať. No vieme obmedziť súkromné, mocenské či stranické predstavy a porozumieť tomu, že nikto z nás nemá konečnú pravdu? Iba tak by sa dalo poopraviť očakávanie, že novinári či televízie odкрývajú pravdu o svete. Médiá sú v konečnom dôsledku zrkadlom väčšinového prístupu k svetu, pravde i našej schopnosti premýšľať o nich.

V trhovom mechanizme je naivné očakávať, že budú ponúkať to, o čo nie je záujem. Skrachovali by. Najsledovanejšie médiá a relácie hovoria o tom, čo chceme vedieť a ako pristupujeme k svetu.

Médiá majú aj ďalšie obmedzenie. Informáciu spracováva a formuluje človek s myslením, z ktorého vyrastá. Vplyva naň vnútorná dispozícia, dostupnosť súvisiacich informácií, čas a technické možnosti sprostredkovania.

Pred prijemcu sa tak cez noviny, televíziu či rozhlas dostáva „svet“ vytrhnutý nielen z reálneho času a priestoru, ale prerozprávaný a spracovaný tým, kto informáciu podáva.

Ani pri najlepšej vôli tak nemôžu médiá prinášať „konečnú pravdu“ či jedinu „správnu interpretáciu“, ale ponúkajú subjektívne sformovaný – do znakov (reči, obrazov, zvukov...) – pohľad na okolitý svet. Kvalitní novinári sa snažia subjektívnu zložku eliminovať, no neprekročia technické ohraničenia a vlastné myslenie. Redaktor nemá priestor, aby informáciu prinášal s jej pozadím, históriou či ďalšími okolnosťami. Správa nezačína politickým, spoločenským, kultúrnym či psychologickým vykreslením okolností, za ktorých sa udalosť odohrala. Také rozprávania totiž nemá svoj začiatok ani koniec.

Preto sa kladie dôraz na vecnosť, adresnosť, zrozumiteľnosť, aktuálnosť a výstižnosť. Sám divák, čitateľ či poslucháč nemá rád dlhé reči, zložité problémy. Informáciu chce mať jasnú, stručnú, a pokiaľ možno čo najrýchlejšie. Najlepšie vizuálne. Za čo najkratší čas sa chce dozvedieť čo najviac, mať čo najviac zážitkov. Podstata vecí preto často zostáva skrytá.

Na pravdu v širšom kontexte, v tomto časovo zhutnenom priestore, veľa miesta nezostáva. Tá si vyžaduje nielen čas, myslenie a reflexiu, ale možno ju len ťažko „zachytiť“ slovami či znakmi.

Médiá sa chtiac-nechtiac stávajú iba jednou z možností, ako prerozprávať „svet“. Tí, čo si vážia slovo, už dávno nesú bremeno napätia medzi obmedzením slova a neuchopiteľnou realitou. Tí, ktorým nie je nič sväté, obídu aj paragrafy. Dôležitejšie ako zákon je to, čo chceme čítať, vidieť a počuť. Jednoduché pravdy a riešenia, alebo radšej informácie, ktoré nás nútia ďalej rozmyšľať a hľadať súvislosti so svetom, v ktorom žijeme?

Pavol TOMAŠOVIČ

Novinky z radnice sú v guli na veži dómu

Na svoje pôvodné miesto sa 18. apríla vrátila guľa zo severnej veže Dómu sv. Mikuláša, ktorá bola prednedávnom sňatá v rámci rekonštrukcie krovu a oplechovania. Do jej vnútra boli vložené nové dokumenty, medzi nimi aj aprílové vydanie Noviniek z radnice.

Primátor mesta Štefan Bošňák sa vo svojom písomnom príhovore zmienil o tom, že listinu vkladáme do veže ako prejav úcty a vďaky predchádzajúcim generáciám v Roku mesta Trnava, keď si pripomíname 770. výročie slobodného kráľovského mesta. Snahou samosprávy od jej obnovenia v roku 1991 je nadviazať na prerušenú niť kultúrnej identity, ktorej zdroje sú v duchovných hodnotách kresťanstva a európskeho usporiadania spoločnosti. Vyslovil želanie, aby bol náš odkaz budúcej generácii symbolickým posolstvom o viere a nádeji súčasných obyvateľov Trnavy, ktorí si vďaka duchovným koreňom a tradícii dokázali uchovať slobodu ducha aj v rokoch 1948 – 1989, keď boli mestám odobraté samosprávne funkcie.

Do gule na severnej veži bol 18. apríla vložený aj rozpočet mesta na rok 2008, zoznam poslancov mestského zastupiteľstva, štatistické údaje o počte, vekovej štruktúre a národnostnom zložení obyvateľstva, a tiež fotografický materiál.

Pri predchádzajúcej oprave veže bola do gule vložená slávnostná istina mestského magistrátu vytlačená pri príležitosti jeho reštaurácie (ustanovenia, zvolenia) 26. augusta 1822. V listine je uvedený dátum reštaurácie a menovite vypísaný celý magistrát – richtár, konzuli, senátori a ich funkcie.

-eu-

Trnavčania na oslavách výročia Noveho mesta

Na oslavách 643. výročia udelenia mestských práv Rudolfom IV. Habsburgským partnerskému mestu Trnavy Novo mesto v Slovinsku sa 7. a 8. apríla zúčastnili aj zástupcovia mesta Trnavy.

Na stretnutí s primátorom mesta Alojzijom Muhičom a pracovníkmi odboru kultúry bola zdôraznená úloha kultúry, ktorá spája občanov v našich mestách. Zmluva o partnerskej spolupráci bola podpísaná primátormi miest v júni 2007 v Trnave. Ako prvý z možných spoločných aktivít primátor A. Muhič navrhol, že pozve do Noveho mesta akademického maliara alebo sochára z Trnavy na tvorivý pobyt. Umelecké dielo, ktoré tam náš umelec vytvorí, bude vystavené v galérii Noveho mesta. Slovinci prejavili záujem spolupracovať s Trnavou i v ďalších oblastiach, napríklad s našou mestskou políciou.

Primátor Trnavy Štefan Bošňák pozval pri tejto príležitosti slovinských folkloristov do Trnavy na medzinárodný folklórny festival Trnavská brána, a tiež zástupcov partnerského mesta na oslavy 770. výročia udelenia kráľovských výsad Trnave.

Program osláv bol spojený s pripomienkou 20-ročnej partnerskej spolupráce s nemeckým mestom Langenhagen a vyvrcholil slávnostným udeľovaním ocenení za rok 2007 významným osobnostiam mesta. Počas slávnostného večera účinkoval mládežnícky zmiešaný nemecko-slovinský symfónický orchester. V predvečer koncertu bolo na počesť výročia a prítomných hostí vypustených nad riekou Krka symbolicky 643 poštových holubov.

-vm-

Rekonštrukcia ihriska na Dolných Baštách

Do začiatku školských prázdnin chce mesto zrekonštruovať detské ihrisko medzi ulicami Strelecká a Dolné Bašty.

Cieľom projektu je ponúknuť deťom a ich rodičom v historickom centre celoročne využiteľné moderné ihrisko s hygienickým zázemím, možnosťou občerstvenia a hier aj počas zlého počasia. Prvá etapa prác sa zameria na obnovu exteriéru. Osadené budú nové hracie prvky a mobiliár. Zrekonštruovaná bude aj jestvujúca fontána, vybudované nové oplotenie a spevnené plochy. Priestor bude doplnený vhodnou zeleňou, ktorá ho opticky upraví vo väzbe na architektonické prvky a blízke okolie vytvorením prirodzených bariér, a tiež kompozične podčiarkne estetickú stránku prostredia. Predpokladané rozpočtové náklady na realizáciu sú 4 a pol milióna korún.

Začiatkom tohto roka sa v lokalite ihriska uskutočnil archeologický a pamiatkový prieskum. Predpokladalo sa, že by mohli byť nájdené pozostatky jednej z hradobných bášť a uvažovalo sa o možnosti prezentovať ich navonok. Staršie vrstvy v týchto miestach však pravdepodobne narušila novodobá zástavba a očakávanie pamiatkarov sa nenaplnilo. Prezentovaná bude preto iba línia hradieb, ktoré pôvodne prechádzali touto lokalitou.

Pretože objednaný projekt rekonštrukcie po dokončení nezodpovedal úplne požiadavkám mesta a rozpočtovým možnostiam na realizáciu, bolo potrebné vykonať najprv jeho úpravy. Začiatok prác na prvej etape rekonštrukcie ihriska sa preto presunul na máj, ukončené by mali byť do 1. júla. Realizácia druhej etapy spočívajúcej v obnove príľahlej budovy sa predpokladá v budúcom roku.

-redakcia-

Cyklochodník na Zelenečskej bude dokončený

Mesto plánuje v najbližších mesiacoch dokončiť výstavbu cyklistického chodníka na Zelenečskej ulici v smere od kruhovej križovatky pri supermarkete až po kruhovú križovatku s ulicami Mikovíniho a Golianova. Pravá strana cyklochodníka na tejto značne frekventovanej komunikácii bola vybudovaná už v minulom roku. Aby sa vyrovnala súčasná excentricita jazdných pruhov, a hlavne z dôvodu bezpečnosti cyklistov, je teraz potrebné dobudovať aj jeho ľavú stranu.

Žiadosť o stavebné povolenie na stavbu bola v čase našej uzávierky podaná, po jeho vydaní sa uskutoční výber dodávateľa formou verejného obstarávania. Nevyhnutnou súčasťou výstavby bude výrub stromov, ktoré sú v trase cyklochodníka. Pri ich obhliadke bolo zistené, že ich zdravotný stav nie je dobrý, tuje a agáty sú preschnuté približne na tridsať až štyridsať percent, sofory majú korene vystupujúce nad úroveň terénu. Dreviny určené na zachovanie budú odborne ošetrené, rovnako ako v minulom roku sa však uskutoční aj náhradná výsadba a v konečnom dôsledku bude zelene viac: Namiesto štyroch vyrúbaných stromov a deväťdesiatich siedmich krov bolo vysadených na pravej strane tridsaťjeden stromov a tristo päťdesiatpäť metrov živého plota. Na ľavej strane je ako náhrada tridsiatich ôsmich stromov a tridsiatich piatich krov plánovaná výsadba tridsiatich šiestich stromov a päťsto osemdesiatich piatich metrov živého plota.

Trvalé dopravné značenie bude osadené až po definitívnom vybudovaní cyklochodníka po oboch stranách v zmysle podmienky Obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie.

-redakcia-

V skratke

■ **Ďalšie ocenenie pre Trnavu v súťaži Progresívne, cenovo dostupné bývanie**

Čestné uznanie za aktívny prístup mesta Trnavy k rozvoju bytovej výstavby a jej viacnásobnú úspešnú prezentáciu prostredníctvom súťaže Progresívne, cenovo dostupné bývanie prevzali zástupcovia mesta na slávnostnom vyhlásení výsledkov 10. ročníka tejto súťaže 22. apríla v Banskej Bystrici. Súťaž vyhlasuje Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky s cieľom podporiť rozvoj bytovej výstavby na Slovensku, propagovať najlepšie stavby a motivovať investorov, stavebné firmy a projektantov k výstavbe progresívnych a cenovo dostupných bytových a rodinných domov. V minulom roku mesto Trnava obsadilo prvé miesto v tejto súťaži s nájomným bytovým domom so štyridsiatimi bytovými jednotkami na Františkánskej ulici 24.

■ **Mimoriadne ocenenia mesta pri príležitosti jubilea**

Pri príležitosti 770. výročia udelenia výsad slobodného kráľovského mesta, v Roku mesta Trnava, môžu občania podávať návrhy na udelenie mimoriadnych ocenení trnavským osobnostiam za dlhodobý prínos a výnimočné výsledky v oblastiach vedy, vzdelávania, medicíny, kultúry, hospodárstva, a pod. Ocenenia budú udeľované v kategóriách Cena mesta Trnavy a Čestné občianstvo mesta Trnavy, návrhy treba poslať do konca mája na adresu Viera Hrdinová, referát protokolu MsÚ, radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava alebo e-mailom na adresu viera.hrdinova@trnava.sk. Formuláre na návrhy sú k dispozícii na Mestskom úrade na Trhovej ulici, na radnici na Hlavnej 1 a na webstránke mesta www.trnava.sk na stránke mestského úradu v sekcii Tlačivá.

■ **Priecestie na Trstínskej je už opravené**

Mesto Trnava v prvej polovici apríla zrealizovalo v spolupráci s Krajským úradom pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie opravu železničného priecestia na Trstínskej ulici, ktoré už dlhší čas ohrozovalo bezpečnosť cestnej premávky. Vzhľadom na to, že firma, ktorá má túto stavbu vo vlastníctve, nereagovala na pokuty a výzvy, aby uskutočnila nápravu, mestská samospráva sa rozhodla vyriešiť tento problém vo verejnom záujme na vlastné náklady i napriek tomu, že priecestie leží na ceste, ktorá nie je v jej kompetencii.

■ **Podmienky prenájmu bytov na Tajovského**

Všeobecne záväzné nariadenie (VZN) o nakladaní s osemdesiatimi ôsmimi nájomnými bytmi na Ulici J. G. Tajovského v Trnave schválili poslanci mestského zastupiteľstva na 9. riadnom zasadnutí 22. apríla.

Pretože jedným zo zdrojov financovania výstavby bola dotácia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, VZN musí rešpektovať výnos tohto ministerstva, ktorý určuje, komu môžu byť byty prenajaté, aký má byť charakter nájomných vzťahov, hranicu maximálneho príjmu žiadateľa a súčasne limituje nájomné, ktoré bude určené dohodou vo výške do 5 percent obstarávacích nákladov na byty. Desiat percent bytov môže byť pridelených do užívania fyzickým osobám bez ohľadu na výšku ich príjmu, ak zabezpečujú potreby mesta. Keď sa na území mesta vytvárajú nové pracovné miesta a výstavba bytov súvisí s realizáciou významnej investície, mesto môže prideliť žiadateľom bez ohľadu na výšku ich príjmu 40 percent z celkového počtu bytov. Jeden byt je určený pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu. VZN

zaručuje nájomníkom, ktorí naplňajú stanovené podmienky, trojročné bývanie v bytoch s možnosťou opakovaného predĺženia nájomnej zmluvy.

■ Chemické ošetrovanie pagaštanu konského

Chemické ošetrovanie pagaštanov konských proti živočíšnemu škodcovi ploskáčikovi pagaštanovému zabezpečil aj v tomto roku referát správy zelene mestského úradu v Trnave. Postrek sa uskutoční v dvoch fázach – prvý raz v máji, druhý raz v júni alebo júli v závislosti od vývojového štádia škodcu. Ploskáčik pagaštanový je drobný motýlik žltostriebristej farby, ktorý kladie vajíčka do listovej dužiny pagaštana. Vyliahnuté húsenice požieraním dužiny spôsobujú na listoch hnedé míny. Pri väčšom počte škodcu sa celé listy sfarbia na hnedo, predčasne opadávajú a niekedy koncom leta pagaštan znovu zakvitne. Ak sa poškodzovanie ploskáčikom rok čo rok opakuje, strom sa oslabuje a môže dôjsť až k jeho odumretiu. Preto mestský úrad zabezpečuje chemické ošetrovanie pagaštanov každoročne v období ich kvitnutia už od roku 2001.

■ Na záhony už budú vysadené letničky

Po dokvitnutí dvojročných rastlín a cibuľovín zrealizuje v máji referát správy zelene Mestského úradu v Trnave výsadbu kvetinových záhonov letničkami, ktoré zabezpečia farebnosť ulíc počas celého leta. „Pripravených je približne 22 tisíc sadeníc kvetov. Okrem klasických druhov ako sú petúnie, begónie, šalvie, netýkavky a aksamietnice, budú vysadené na záhony na Hlavnej ulici, v Ružovom parku, na Špačinskej ceste, Študentskej ulici, Parku Janka Kráľa, autobusovej stanici a do mobilných nádob aj Čany, Rudbeckie, Dahlie, Penisetum, Helianthusy a iné zaujímavé druhy. Každoročne sa snažíme vysádzať nové druhy letničiek v nových zaujímavých kombináciách, aby sme sa vyhli opakovaniu výsadiieb,“ informovala Novinky z radnice pracovníčka referátu správy zelene Zuzana Bodišová.

■ Kurzy nemčiny a výpočtovej techniky pre seniorov

Jarné kurzy nemeckého jazyka a výpočtovej techniky pre začiatočníkov – seniorov pripravilo mesto Trnava v spolupráci so Strediskom sociálnej starostlivosti v Trnave. Ich slávnostné otvorenie sa uskutočnilo 15. apríla v Akadémii vzdelávania na Pekárskej ulici.

Kurzy sa realizujú v rámci plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trnavy v oblasti zameranej na občanov, verejné služby a zapájanie seniorov do spoločenského života. Po vyhodnotení predchádzajúceho prieskumu sa ukázalo, že najväčší záujem majú seniori o nemecký jazyk a základy výpočtovej techniky a internetu.

Kurz nemeckého jazyka je rozvrhnutý na dve vyučovacie hodiny dvakrát týždenne od apríla až do júna. Účastníci si hradia len knižnú publikáciu potrebnú na výučbu. Kurz výpočtovej techniky potrvá do konca mája. Účastníci kurzov dostanú na záver certifikát o ich absolvovaní.

■ Zisťovanie o informačných technológiách v domácnostiach

Štatistické zisťovanie o informačných a komunikačných technológiách v domácnostiach realizuje od 4. apríla do 15. júna Štatistický úrad Slovenskej republiky. Cieľom tohto medzinárodného projektu, ktorý sa realizuje podľa jednotného dotazníka v krajinách Európskej únie, je zistiť mieru vybavenosti domácností informačnými a komunikačnými technológiami a prístupom na internet. V druhej časti dotazníka sú otázky sústredené na skúsenosti jednotlivcov s používaním osobného počítača a internetu. Na Slovensku bolo do projektu náhodne vybraných 4 500 domácností, z toho 463 v piatich mestách a sedemnástich obciach Trnavského kraja vrátane Trnavy. Vybrané domácnosti navštívi pracovník poverený funkciou opytovateľa, ktorý sa musí preukázať osobitným poverením. Všetky informácie, ktoré domácnosti poskytnú, budú

anonymné a použité výlučne na štatistické účely. Za ochranu údajov zodpovedá Štatistický úrad SR.

■ Druhá župná olympiáda stredoškolskej mládeže

Trnava bola od 23. do 25. apríla dejiskom II. Župnej olympiády stredoškolskej mládeže. Približne 1 600 stredoškolákov súťažilo vo futbale, atletike, volejbale, hádzanej, basketbale, stolnom tenise, šachu, silovom päťboji a v troch ukázkových športoch – džudo, karate a kolky. Novinkou oproti minulému roku bola účasť športovcov zo spriatelnených zahraničných regiónov – Juhomoravského kraja, Župnej samosprávy Győr – Moson – Sopron, Autonómnej Pokrajiny Vojvodina a Varaždínskej župy. Organizátormi II. župnej olympiády sú Trnavský samosprávny kraj, Krajská rada Slovenskej asociácie športu na školách v spolupráci s o.z. Kalokagatia na Slovensku v Trnave a ďalšími telovýchovnými subjektmi a školami.

■ Knižnica hľadá Kráľa čitateľov 2008

Sedem rytierskych úloh musí splniť do konca mája každý uchádzač o trón Kráľa čitateľov 2008 v súťažnom putovaní kráľovstvom kníh, ktoré pripravila Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave. Najúspešnejší rytieri budú o titul bojovať vo finálovom kole v júni. Víťaz bude slávnostne korunovaný a zúčastní sa Kráľovskej jazdy Kráľov knižníc Trnavského samosprávneho kraja.

Prvé tri rytierske úlohy sú jednoduché – treba sa zapísať do knižnice na rok 2008, zápis je zadarmo. Druhá úloha je navštíviť knižnicu aspoň raz za mesiac, tretia – prečítať knihu podľa vlastného výberu. Pri štvrtéj úlohe už náročnosť stúpa – treba v krátkosti napísať, o čom kniha bola, kto je jej autorom a čo v nej rytiera najviac zaujalo. Podobná je aj piata úloha – prečítať článok z ľubovoľného časopisu v knižnici a v krátkosti informovať o jeho obsahu. Šiesta úloha – všetko si treba zapisovať do rytierskej listiny, ktorú dostanú uchádzači pri prihlásení, aby mohli byť zaradení medzi kráľovských následní-

kov. Siedma úloha – o všetkom povedať aj svojim priateľom a prizvať ich do súboja o tohtoročný titul.

■ Tété model 2008 – lietadlá v Kalokagatii

Plastikové modely prúdových a vrtulových lietadiel, bojovej techniky, automobilov, motocyklov a lodí budú vystavené na VI. ročníku jednodennej výstavy Tété model 2008, ktorá bude otvorená sobotu 3. mája od 10. hodiny v Kalokagatii – Centre voľného času na Streleckej ulici. Výstava bude spojená s diváckou anketou o najkrajší model. Víťazné modely budú ocenené diplomom a cenami. Súčasťou podujatia je aj modelárska burza.

■ Míľa pre mamu a Mlsný jazýček v Mama klube

Mama klub pri Kalokagatii – Centre voľného času na Limbovej ulici 4 pripravuje na 3. mája pre deti, mamičky, ockov a babičky celodenný výlet na zrúcaninu Kláštora Sv. Kataríny. Mlsný jazýček je zasa názov pre ochutnávku prinesených nátierok a výmenu receptov, ktorá sa uskutoční v Mama klube 6. mája. „A v sobotu 10. mája pripravujeme pri príležitosti Dňa matiek akciu Míľa pre mamu, ktorú mamy prejdú aj so svojimi ratolesťami,“ informovala nás vedúca Mama klubu Adriana Ružeková. To je však iba niekoľko podujatí z bohatého májového programu Mama klubu. Pre deti je tu pripravená aj herňa s lentilkovým hradom, hračkami, a v átriu Kalokagatie nové pieskovisko so šmykľavkou.

■ Týždeň modrého gombíka UNICEF.

Dobrovoľná verejná zbierka Týždeň modrého gombíka sa uskutoční v Trnave od 19. do 25. mája. Vykonávať ju budú skauti za pomoci škôl a dobrovoľníkov z materského centra. Cieľom je vyzbierať finančné prostriedky na realizáciu projektov UNICEF v Ugande. Pomoci sa dostane najmä osirelým ugandským deťom, ktorých rodičia zomreli v dôsledku vírusu HIV / AIDS.

-redakcia-

Ocenenia pre naše i vaše Novinky z radnice

Mesačník mesta Trnavy Novinky z radnice získal začiatkom tohto roka čestné uznanie za bohatú informovanosť o kultúrno-spoločenských podujatiach, ekologických aktivitách a živote v meste v širšom kultúrnom kontexte v kategórii kultúrno-informačných novín alebo časopisov na druhom ročníku celoslovenskej súťaže obecných, mestských, regionálnych a kultúrno-informačných novín a časopisov Miestne noviny 2007.

Na prvých troch miestach sa pred Novinkami z radnice umiestnili plnofarebné periodiká vlastivedný časopis Záhorie, magazín miest Bratislavy a Viedne Twin City Journal a štvrťročník Revue Piešťany.

Je to už druhý úspech nášho mesačníka v tejto súťaži po tom, čo v jej prvom ročníku obsadil tretie miesto, keď súťažil v kategórii časopisov a novín miest a obcí.

Nomináciu na Novinársku cenu 2007 za najlepší regionálne publikovaný príspevok v printových médiách získal v rovnomennej súťaži, ktorú organizuje už štvrtý rok Nadácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation, šéfredaktor Noviniek z radnice Pavol Tomašovič za článok Vagón, ktorý sme uverejnili minulý rok v augustovom vydaní. Výsledky súťaže Novinárska cena 2007, do ktorej sa prihlásilo 493 autorov s 833 príspevkami, boli slávnostne vyhlásené 22. apríla. Verejnosť má možnosť zoznámiť sa s víťazmi a nominovanými prostredníctvom výstavy NO COMMENT, ktorá bude otvorená do 25. mája v Open Gallery na Baštovej ulici v Bratislave.

Pre redakciu Noviniek z radnice sú spomínané ocenenia povzbudením i zadosťučinením v jej programovom zameraní na nadčasové témy v zmysle novinárskej zodpovednosti voči súčasným čitateľom i budúcim generáciám.

-redakcia-

Ochrana verejnosti v stavebnom konaní

Stavba môže významne ovplyvniť svoje okolie. Je preto dôležité, aby sa do rozhodovania o nej mohli účinne zapojiť všetci, ktorých kvalitu života, práva a majetok môže ovplyvniť. Obyvatelia mesta sice kritizujú neúmerne zahusťovanie obytných zón, často však nemajú základné právne vedomie o procese územného a stavebného rozhodovania. Na otázky, čo by sme mali vedieť o územnom a stavebnom konaní, odpovedá vedúca odboru životného prostredia Mestského úradu v Trnave Ing. Iveta Miterková.

■ Ktorý zákon hovorí o územnom a stavebnom konaní, a kto vydáva povolenia?

Základným právnym predpisom upravujúcim túto oblasť je zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších právnych predpisov. Upravuje územné, stavebné a kolaudačné konanie. Z hľadiska umiestnenia stavby a ochrany práv občanov sú významné najmä prvé dva. Stavebným úradom je obec (mesto), za ktorú koná, rozhoduje a vydáva územné aj stavebné povolenie starosta (primátor).

■ Čo je náplňou územného konania?

V územnom konaní stavebný úrad rozhodnutím o umiestnení stavby určuje stavebný pozemok, umiestnenie stavby, podmienky takéhoto umiestnenia a požiadavky na projektovú dokumentáciu. Určí najmä požiadavky na ochranu prírody, súlad s okolím, výškové a polohové parametre, napojenie na sieť a komunikácie. Rozhodnutie musí rešpektovať územný plán a má platnosť dva roky, počas ktorých je potrebné požiadať o stavebné povolenie.

■ Čo sa udeje v stavebnom konaní?

V stavebnom konaní už stavebný úrad preskúmava dokumentáciu stavby, porovnáva ju napríklad so zastavovacími podmienkami určenými v územnom pláne a v územnom roz-

hodnutí, zabezpečuje súlad s verejnými záujmami, technickými požiadavkami, zakotvenými vo vyhláske MŽP SR č. 532/2002 Z.z. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, požiadavkami dotknutých orgánov, preveruje, či je zabezpečený odborný dozor, a pod. Stavebné povolenie platí dva roky, kedy je potrebné začať stavbu realizovať.

■ Kto iniciuje tieto konania a kto môže byť ich účastníkom?

Územné aj stavebné konanie sa môže začať na návrh účastníka konania alebo na podnet úradu. Účastníkmi konania sú osoby, ktorých vlastnícke, resp. iné (nie nájomné) práva k nehnuteľnostiam môžu byť rozhodovaním priamo dotknuté. Záleží na konkrétnom subjekte, či svoj záujem a ohrozenie práva tvrdí a vie preukázať. O tom, či je alebo nie je účastníkom konania, rozhodne stavebný úrad. Proti negatívne rozhodnutiu je možné podať podľa dôvodov odmietnutia riadne alebo mimoriadne opravné prostriedky, vrátane žaloby na súd.

■ Ako sa dozvedia účastníci konania o jeho začatí?

O začatí konania je stavebný úrad povinný informovať všetkých známych účastníkov konania doručením oznámenia do vlastných rúk. Verejnou vyhláškou sa oznamuje začatie územného a stavebného konania pri zvlášť rozsiahlych stavbách, stavbách s veľkým počtom účastníkov konania, resp. pri líniových stavbách alebo v prípadoch, keď nie sú známi účastníci konania alebo ich pobyť.

■ Aké práva má účastník konania?

Účastník je oprávnený nazeráť do spisov, byť na ústnom pojednávaní, navrhovať dôkazy, klásť otázky, vyjadriť sa a podobne. Má tiež právo, aby mu rozhodnutia boli doručené. Proti rozhodnutiu je v stanovenej lehote možné podať ako riadny opravný prostriedok odvolanie. V prípade, že sú na to splnené podmienky, napríklad rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, zákon zakotvuje aj mimoriadne opravné prostriedky, alebo môže účastník podať žalobu na súd.

-redakcia-

Aj my chceme zatepl'ovať panelák. Ako na to?

Jednou z aktivít mestskej samosprávy v rámci plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trnava je aj poskytovanie poradenstva pri znižovaní energetickej náročnosti obytných domov. Konkrétne skúsenosť občanov pri zatepl'ovaní obytného panelového domu sprostredkúva našim čitateľom na nasledujúcich riadkoch poslanec mestského zastupiteľstva Ján Žitňanský.

Prečo sa zaoberám otázkami vykurovania a zatepl'ovania v tomto čase, keď sa naokolo všetko zelená a každým dňom je teplejšie slniečko? Mám na to dva dôvody: ako pragmatik a dobrý hospodár musím v lete rozmýšľať, ako bude v zime a koľko financií budem potrebovať na zabezpečenie aspoň takej pohody, na akú som zvyknutý. Ďalším, často nespomínaným dôvodom je úplne iná tepelná pohoda zatepleného bytu v letných horúčavách oproti predchádzajúcemu pocitu pobývania v rozpálenej vyhni. Samozrejme, iný stupeň dôrazu na takéto tvrdenie prejaví obyvateľ bytu na najvyššom pochodí bytovky, iný na prízemí, iný na severnej strane a iný uprostred iných bytov. Každý však bude z novej situácie po zateplení ťažiť nielen ekonomicky, čo sa vždy najviac zdôrazňuje, ale nezanedbateľný je aj estetický dojem, keď sa z ošarpaného činžiaku môže stať pekný dom.

Svoje slová sa budem snažiť podporiť presnými faktami, ktoré mi poskytol pán Štefan Mráz, obyvateľ predtým šedivého a časom poznačeného paneláku na sídlisku Zátvor, ktorý sa spolu so svojimi susedmi zo Spoločenstva vlastníkov medzi prvými v Trnave pustil do radikálnej premeny svojho bydliska.

Jednoznačne prvým motívom bolo, že chceli ušetriť energie. Začali najprv s vyregulovaním kúrenia, na radiátory namontovali regulačné ventily, osadili pomerové merače tepla. Pokračovali so zateplením prízemných bytov nad pivničnými priestormi. Ďalším nevyhnutným krokom bola výmena stavebných otvorov – vonkajších dverí, okien a pivničných okien. Po komplexnej oprave strechy prikročili k samotnému zatepfovaniu vonkajšieho plášťa. Toto sú nevyhnutné technické predpoklady na zateplenie objektov, aby sa dosiahli úspory, ako uvádza ich prehľad spotreby tepla v GJ/rok:

Počet bytov: 32, vykurovacia plocha: 2 349 90 m²

rok 2003 – 1 120,0 GJ

rok 2004 – 1 160,0 GJ

rok 2005 – nie sú k dispozícii originálne údaje, bývalý správca BD Trnava ich neodovzdal

rok 2006 – 740,1 GJ – energeticky úsporné opatrenia v dome nefungovali ešte ani celý rok

rok 2007 – 375,8 GJ, t.j. merná spotreba tepla v bytovom dome za celý rok bola 0,1599 GJ/m²

Abi y váš bytový dom dosiahol takéto výsledky, potrebujete na to odhodlanie vlastníkov zniesť nepohodlie stavebnej činnosti, mať ochotného „styčného dôstojníka“ na vybavovanie príslušných dokladov – stavebného povolenia, pôžičiek, príp. štátneho príspevku, preplatenie systémových nedostatkov stavby, a pod., na kontrolu firiem vykonávajúcich stavebné práce, inštalačné práce, maľovky..., jednoducho človeka, ktorý bude chrániť použitie a zhodnotenie vašich peňazí. V neposlednom rade potrebujete ochotu VŠETKÝCH začať sa správať racionálne, t.j. neprekurovať jednotlivé byty, nevetrať dlhodobo pri zapnutom radiátore, atď.

Po dodržaní pravidiel a aplikovaní všetkých prvkov potrebných na zateplenie sa vám platby za byt napriek investíciám nemenia. Na základe osobných skúseností sa dá konštatovať, že je možné zobrať si úver a splácať ho z úspor, získaných zateplením domu. *-redakcia-*

Deň snečnic – Krok so sklerózou multiplex

Deň sclerosis multiplex sa uskutoční v piatok 16. mája o 15. hodine pred radnicou na Hlavnej ulici. Podujatie známe aj ako Deň snečnic pripravuje v Trnave už po šiesty raz trnavský Klub sclerosis multiplex v spolupráci s mestským úradom. Kluby pacientov trpiacich týmto nevyliciteľným ochorením ho organizujú aj v ďalších viac ako dvadsiatich mestách našej republiky.

Stretnutie je zamerané na dialóg medzi zdravými a chorými a zviditeľnenie ich problémov. Študenti strednej zdravotníckej školy budú v ten deň pre radnicou rozdávať informačné materiály a kvety snečnic. Súčasťou podujatia bude kultúrny program a verejná zbierka na rekondičné pobyty pacientov.

„Veríme, že dialóg chorých so zdravými nám prinesie porozumenie spoluobčanov, ktoré tak veľmi potrebujeme pri prekonávaní vážnej a ťažkej choroby, ktorú zatiaľ nevedia vyliečiť nikde na svete. Každý krok, ktorý urobíte s nami, je pre nás potrebný a vzácny. Veď mnohí z nás už sami kroky na vlastných nohách urobíť nedokážu. Spolu to ľahšie zvládneme,“ pozýva Trnavčanov na stretnutie predsedníčka Klubu sclerosis multiplex Trnava Anna Pavlovičová.

Symbolom ľudí so sclerosis multiplex je snečnica. Užitočné jadierka snečnice predstavujú jednotlivcov, pretože každý je jedinečný vo svojom boji zo zákernou chorobou. Lístky snečnic pripomínajú zoskupenia v kluboch a celý kvet znázorňuje Slovenský zväz sclerosis multiplex. Zatvorené, sklopené hlávky nočných snečnic znamenajú problémy prichádzajúce s chorobou. Ale tak ako snečnica každé ráno otáča hlávku za slnkom, chcú aj pacienti kráčať v ústrety novej nádeji. *-redakcia-*

Spoločne bez hraníc

Výzva na predkladanie projektov

Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013

Podpora spoločensko-kultúrneho a hospodárskeho rozvoja
cezhraničného regiónu a spolupráce

Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia

Európska komisia dňa 21. 12. 2007 schválila Operačný program Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013. Program s rozpočtom 92,7 milióna € z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja podporuje spoločensko-kultúrny a hospodársky rozvoj, územnú dostupnosť a životné prostredie v slovensko-českom prihraničí. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR ako riadiaci orgán programu vyhlásilo dňa **14. 4. 2008** priebežnú výzvu na predkladanie žiadostí o finančný príspevok.

Globálny cieľ operačného programu je rast vzájomnej previazanosti a zblížovania cezhraničných regiónov a je konkretizovaný prostredníctvom špecifických cieľov, ktoré tvoria náplň nasledovných prioritných osí:

Prioritná os I Podpora spoločensko-kultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce

Jej cieľom je podpora rozvoja kultúry a zachovania tradícií, spolupráca regiónov, vzdelávanie, rozvoj cezhraničného cestovného ruchu či menšie investičné projekty.

Prioritná os II Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia

Jej cieľom je podpora rozvoja dopravy pohraničia, rozvoja životného prostredia a krajiny a zlepšenie informačnej a komunikačnej dostupnosti pohraničia.

Kto môže požiadať o podporu

Žiadosti o finančný príspevok v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013 môžu predkladať verejnoprávne a neziskové subjekty: obce (združenia obcí), samosprávne kraje, organizácie zriadené alebo založené štátom, samosprávnym krajom alebo obcou, neštátne neziskové organizácie, školy, hospodárske a agrárne komory a pod.

Územie, kde musia byť projekty realizované

Podporované sú projekty realizované v Slovenskej republike na území Trnavského, Trenčianskeho a Žilinského samosprávneho kraja. V Českej republike ide o územia Juhomoravského, Zlínskeho a Moravskosliezského kraja.

Kde získate viac informácií

Podrobnejšie informácie o Operačnom programe cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013 a o priebežnej výzve na predkladanie žiadostí o finančný príspevok z fondov Európskej únie získate na internetovej stránke **www.sk-cz.eu**.

EURÓPSKA UNIA

Investícia do vašej budúcnosti

PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE
SLOVENSÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

Život v regióne si vás získa

Prostredníctvom Regionálneho operačného programu máme šancu skvalitniť život v našich regiónoch.

Európska únia v rámci politiky súdržnosti poskytne Slovensku finančné prostriedky vo výške takmer 400 miliárd Sk v priebehu programového obdobia 2007 – 2013. Z toho približne 56 miliárd Sk je určených na zlepšenie úrovne života v našich regiónoch a na zvýšenie ekonomickej výkonnosti a konkurencieschopnosti Slovenska a jeho regiónov.

Regionálny operačný program a jeho ciele

Regionálny operačný program je zameraný na regionálnu infraštruktúru, na podporu vybavenosti územia zariadeniami občianskej infraštruktúry a na skvalitňovanie a rozširovanie dopravných a sídelných prvkov vybavenosti územia. Podporí sa vzdelávanie, sociálne služby, kultúra, cestovný ruch, regionálne komunikácie a celková regenerácia sídiel. Regionálny operačný program je jedným z 11 operačných programov, ktoré priamo nadväzujú na ciele a priority **Národného strategického referenčného rámca SR** na roky 2007 – 2013.

Globálny cieľ

Globálnym cieľom Regionálneho operačného programu je **zvýšenie dostupnosti a kvality občianskej infraštruktúry a vybavenosti územia v regiónoch**. Je konkretizovaný prostredníctvom špecifických cieľov, ktoré tvoria náplň prioritných osí:

Prioritná os 1 Infraštruktúra vzdelávania

Jej cieľom je **zvýšenie úrovne poskytovaných služieb v oblasti vzdelávania**. Oprávneným žiadateľom v rámci prioritnej osi infraštruktúra vzdelávania sú zriaďovatelia predškolských zariadení, základných a stredných škôl z verejného sektora a súkromného sektora.

Prioritná os 2 Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately

Jej cieľom je **zvýšenie rozsahu a úrovne poskytovaných služieb v sociálnej oblasti**. Medzi oprávnených žiadateľov patria zriaďovatelia zariadení sociálnych služieb a zariadení na výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately.

Prioritná os 3 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a rozvoja cestovného ruchu

Jej cieľom je **posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a rozvoj cestovného ruchu**. Medzi oprávnených žiadateľov patria zriaďovatelia pamätových a fondových inštitúcií, vlastníci nevyužitých, resp. nevhodne využitých nehnuteľných kultúrnych pamiatok z verejného sektora a aktéri rozvoja cestovného ruchu z verejného sektora.

Prioritná os 4 Regenerácia sídiel

Jej cieľom je **posilnenie konkurencieschopnosti sídiel a skvalitnenie verejných priestranstiev**. Oprávnenými žiadateľmi v rámci prioritnej osi sú miestne samosprávy. V oblasti nekomerčných záchranných služieb sú hlavnými oprávnenými prijímateľmi subjekty verejného sektora.

Prioritná os 5 Regionálne komunikácie zabezpečujúce dopravnú obsluhu regiónov

Jej cieľom je **zvýšenie úrovne dopravnej obsluhu regiónov cestami II. a III. triedy**. Oprávnenými žiadateľmi sú územne príslušné samosprávne kraje.

Podrobnejšie informácie o Regionálnom operačnom programe nájdete na www.ropka.sk.

Ludia a udalosti v histórii Trnavy

2. 5. 1838 – V Sládečkovciach umrel trnavský rodák Jozef VURUM, biskup, historik, pedagóg a zakladajúci člen Slovenského učeného tovarišstva (170. výročie).

2. 5. 1998 – V Piešťanoch umrel teológ, filozof a spisovateľ Jozef PORUBČAN, ktorý v Trnave študoval a roku 1996 mu Trnavská univerzita ako prvému Slovákovi udelila čestný doktorát filozofie (10. výročie).

3. 5. 1843 – V Madunicach vypukol veľký požiar, pri ktorom básnik Ján HOLLÝ utrpel ťažké popáleniny, v dôsledku ktorých stratil zrak (165. výročie).

4. 5. 1923 – V Šahách sa narodil historik, archivár a odborný publicista Richard MARSINA, od roku 1992 profesor Trnavskej univerzity a iniciátor vzniku jej Katedry histórie (85. narodeniny).

6. 5. 1988 – V Bratislave umrel hudobný skladateľ, autor operiet a priekopník slovenskej populárnej hudby Gejza DUSÍK, rodák zo Zavara, ktorý chodil do školy v Križovanoch, v Dolnej Krupej a navštevoval aj gymnázium v Trnave (20. výročie).

7. 5. 1553 – Mikuláš OLÁH bol vymenovaný za ostrihomského biskupa so sídlom v Trnave (455. výročie).

7. 5. 1898 – V Bolerázi sa narodil historik, prekladateľ a publicista Stanislav LÉTUS DANÍŠOVIČ, člen františkánskej rehole, ktorý pôsobil ako stredoškolský profesor v Trnave, kde aj umrel (110. výročie).

10. 5. 1918 – V Trnave sa narodil spisovateľ, redaktor a publicista Alfred WETZLER, (pseudonym Jozef Lánik), autor autobiografického románu o svojom úteku z koncentračného tábora, ktorému v tomto roku bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam. Jeho pamiatku pripomína pamätná tabuľa v priestoroch synagógy (90. výročie).

11. 5. 1988 – Výsadná listina kráľa BELU IV. z roku 1238 o povýšení Trnavy na slobodné kráľovské mesto bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku (20. výročie).

14. 5. 1658 – V dnešnom Maďarsku sa narodil matematik a profesor Trnavskej univerzity František SEKELI, spoluvydavateľ prvých trigonometrických tabuliek v Uhorsku (350. výročie).

14. 5. 1888 – V rakúskom Grazi umrel trnavský rodák generál Karl von MAGDEBURG (120. výročie).

15. 5. 1923 – V Trnave sa narodil lekár a odborný publicista Jozef HUPKA, priekopník fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie na Slovensku (85. výročie).

16. 5. 1658 – V Bratislave umrel profesor Trnavskej univerzity a prvý dekan jej filozofickej fakulty Tomáš JÁŠBERÉNYI, ktorý spolupracoval na založení Trnavskej univerzity, a pri jej otvorení mal slávnostný prejav (350. výročie).

21. 5. 1998 – K tomuto dňu mala Trnava 70 485 obyvateľov, z toho 34 267 mužov a 36 218 žien (10. výročie).

25. 5. 1983 – V Trnave umrel biochemik, šľachtiteľ a odborný publicista Alojz ORMANDY (25. výročie).

25. 5. 1923 – V Trnave sa narodil stredoškolský pedagóg a športový funkcionár František NEITZ, profesor Gymnázia Jána Hollého v Trnave a v rokoch 1968 – 71 jeho riaditeľ, predseda športového oddielu Lokomotíva Trnava (85. výročie).

27. 5. 1928 – Na Myjave sa narodil hudobný skladateľ, dirigent, pedagóg a publicista Ján SIVÁČEK, ktorý pôsobil v Trnave, kde aj umrel (80. výročie).

28. 5. 1958 – V Bratislave umrel trnavský rodák, národný umelec Mikuláš SCHNEIDER TRNAVSKÝ, hudobný skladateľ, organista a dirigent, ktorého pamiatku v Trnave pripomína pomník, pamätná tabuľa na dome, kde býval a ulica nesúca jeho meno (50. výročie).

30. 5. 1938 – Vo Veľkých Kozmálovciach sa narodil architekt a univerzitný profesor Filip TRNKUS, autor projektu obytného súboru Trnava – Hlboká (70. narodeniny).

Nové poznatky o farskom Kostole sv. Mikuláša

Druhá časť

Úvahy o predchodcovi gotického kostola

Úvodná časť v aprílovom čísle Noviniek z radnice poukázala na množstvo otázok panujúcich až donedávna okolo vzniku a vývoja trnavského farského Kostola sv. Mikuláša. Zároveň informovala o postupoch a metódach, ktoré smerujú k zodpovedaniu týchto otázok, pričom naznačila, že rozhodujúci význam mal v poslednom období pamiatkový výskum. Jeho závery sú však stále len predbežné, musí ich preveriť výskum v polohách, ktoré sú v súčasnosti nedostupné, a najmä potvrdiť archeologický výskum. Na základe doterajších poznatkov sa pokúsime načrtnúť stavebný vývoj kostola.

S prítomnosťou sakrálny stavby v blízkosti, prípadne priamo v mieste dnešného kostola, je zrejme potrebné počítať už v 9. a 10. stor. aj vzhľadom na najnovší a unikátny archeologický objav slovanského pohrebiska v bezprostrednom okolí Kostola sv. Mikuláša (na parcele domu na Jeruzalemskej ul. č. 46).

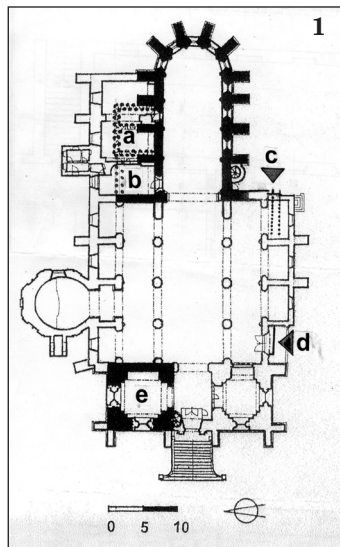
V literatúre sa spomína ako predchodca dnešného kostola kaplnka valcového tvaru – tzv. rotunda so zasvätením sv. Jurajovi, ktorá mala prežívať dokonca ešte aj v dobe, keď už stál gotický kostol (najnovšie príspevok v Novinkách z radnice z roku 2005). K danej téme pamiatkový výskum zatiaľ môže povedať len toľko, že ak tu aj pôvodne rotunda jestvovala, čo nemožno zatiaľ ani potvrdiť ani vylúčiť, tak určite nemohla byť s gotickým kostolom spojená lomeným portálikom, cez ktorý sa dnes vchádza z presbytéria do sakristie. Portál pochádza z obdobia, keď na mieste dnešnej sakristie ešte jestvovala menšia gotická sakristia (obr.1a), ktorá mala evidentne pôdorys tvaru obdĺžnika. Vieme ale, že neskôr k nej od západu pripojili stavbu približne štvorcového pôdorysu – zrejme kaplnku (obr.1b), ktorej zasvätenie nepoznáme, a ktorá zanikla spolu s gotickou sakristiou pri výstavbe jej náhrady začiatkom 17. stor. Možno táto kaplnka, ktorá mala dokonca dve nadzemné podlažia, niesla patrocínium sv. Juraja.

Vznikla však evidentne dodatočne ako voči presbytériu, tak aj gotickej sakristii.

Prvé písomné zmienky o Trnave z rokov 1211 a 1212 sú zároveň aj prvými hodnovernými dokladmi o existencii farského kostola v románskom období. Nie je v nich síce priamo uvedená jeho poloha, ale na základe druhej zo zmienok, v ktorej sa už spomína aj patrocínium – sv. Mikuláš, je isté, že tento kostol bol predchodcom gotického kostola. Jeho zasvätenie sv. Mikulášovi ako ochrancovi pútnikov a obchodníkov svedčí o tom, že kostol patril k sídlu cudzieho etnika.

Aj keď písomné doklady evidujú predchodcu dnešného kostola, v teréne sa stále nenašli jeho hodnoverné materiálne doklady.

Z roku 2004 pochádza zatiaľ jediný objav muriva staršieho ako je dnešný kostol (obr.1c). V tom čase sa v úzkej sonde vykopanej pozdĺž východného štítového múru bočnej lode kostola (kvôli zisteniu stavu základového muriva) objavil pod úrovňou terénu neznámy

tehlový múr. Múr, situovaný pri juhovýchodnom nároží bočnej gotickej lode, bol vybudovaný zvláštnou technológiou, tzv. klasovitým kladením tehál v riadkoch na spôsob technológie známej ešte z rímskych stavieb ako „opus spicatum“. Túto technológiu sme doposiaľ zistili v Trnave len ojedinele a vždy iba na stredovekých stavbách, a aj to prevažne len na tých, ktoré patria k najstaršej vlne murovanej mestskej zástavby. Používala sa takmer výlučne len na základy. Sú ňou napr. vybudované aj základy domu na Hviezdoslavovej ulici č. 11, z ktorých západný múr dobre vidno z reštaurácie v pivnici susediaceho domu č. 12.

Múr objavený pri Kostole sv. Mikuláša bol hrubý 98 cm a siahal do hĺbky 185 cm pod dnešný terén. Mal východozápadné smerovanie a bol situovaný vo vzdialenosti 70 cm od bočnej steny lode. Z jeho pôvodnej dĺžky sonda zachytila len nepatrné torzo (okolo 75 cm). Smerom západným sa strácal pod pristavanými kaplnkami zo zač. 17. stor., smerom východným bol zlikvidovaný výkopmi v 20. stor. Počas stavby bočnej lode gotického kostola základ staršieho múru neodstránili napriek tomu, že prekážal situovaniu jej nárožného oporného piliera. Gotický oporný pilier si poradil so starším múrom tak, že jeho základ čiastočne naňho postavili, čo jednoznačne dokazuje, že objavený múr je starší ako gotický kostol. Fragmentárny stav objavu však neumožnil v tom čase vytvoriť akékoľvek uzávery, pokiaľ išlo o jeho funkčné a priestorové zaradenie.

Mimoriadne nás preto potešil nález identického múru, zisteného počas archeologického výskumu v roku 2007 pod podlahou predsieni pred južným (bočným) gotickým portálom. Opäť išlo o klasovitým spôsobom murovaný tehlový základ (obr. 2), a čo najviac naznačovalo na to, že ho možno považovať za súčasť nálezu z roku 2004, bol fakt, že zahĺbenie oboch múrov do pôvodného terénu bolo zhodné. V novšom náleze však nebol múr zachovaný v celej pôvodnej hrúbke. Našiel sa však z neho podstatne dlhší úsek – až 3,3 m. (obr.1d). Od staršieho nálezu pod nárožím lode bol nový nález v južnej predsieni vzdialený 23 m.

Múr v južnej predsieni možno spojiť myslenu líniou so starším nálezom, a táto línia povedie v smere od východu na západ, s miernym odklonom na severozápad. Smerom západným sa myslená línia postupne približuje ku bočnej stene lode gotického kostola a v polohe južnej predsieni sa už sa dostáva do styku s ňou.

Všetko teda podľa nášho názoru nasvedčovalo tomu, že obe torzá múrov sú pozostatkami jednej steny, pričom doložená hrúbka jej základu – 98 cm (podľa nálezu v roku 2004), nás lákala považovať ju za pozostatok steny staršej sakrálnej stavby. Do úvahy však prichádzala aj menej senzáčná úvaha, podľa ktorej by múr mohol byť zvyškom oplotenia, avšak pochádzajúceho ešte z obdobia existencie staršieho kostola.

Žiaľ, podľa autorov archeologického výskumu nie je možné predbežne nový nález považovať za pokračovanie múru nájdeného v roku 2004. Tento záver si však vyžaduje podľa nášho názoru ďalšie nové dôkazy a preto problém bude možné uzavrieť až po overení situácie v iných polohách.

K počiatkom výstavby gotického kostola

Pokiaľ ide o vznik dnešného kostola, dlhodobo sa v literatúre tradoval názor, že ho začali budovať v poslednej štvrtine 14. stor. a ukončili v 20. rokoch 15. stor.

Pamiatkový výskum predbežne posunul datovanie vzniku prvej etapy kostola hlbšie o viac ako polovicu storočia. Zároveň sme sa pokúsili zachytiť aj kroky, ktorými výstavba postupovala.

Je potrebné mať na zreteli, že počas dlhého obdobia (približne 100 rokov), aké si vyžadovalo postavenie takého monumentálneho architektonického diela (celková dĺžka lode s presbytériom je 60 m, šírka trojlodia je 24 m, výška hlavnej lode je 21 m) musel byť neustále k dispozícii primerane veľký krytý zhromažďovací priestor, v ktorom by sa mohli permanentne konať bohoslužby. Je preto potrebné počítať s tým, že ešte dlho po začiatku stavebných prác na novom kostole prežíval pôvodný kostol. Často sa u nás aj v zahraničí stretávame s príkladmi, keď múrmi nového kostola postupne obstavali starší kostol, ktorý tak mohol zostať čo najdlhšie funkčný.

Výskum dnešného kostola doložil, že s jeho výstavbu v gotike začali na severe. O to viac by to naznačovalo na možnosť, že v polohe nálezov fragmentov starších múrov (obr.1c,d) prežíval románsky kostol.

Zrejme úplne prvou stavbou gotického kostola bola severná veža, vlastne len jej prvé podlažie (obr.1e). Dnes je v tomto priestore kaplnka zasvätená sv. Michalovi archanjelovi (kaplnka vľavo od vstupu do kostola). Názor na starobylosť tohto priestoru opierame o objav zvláštneho spôsobu úpravy povrchu jej stien, ktorý už bol spomínaný aj na stránkach Noviniek z radnice v súvislosti s počiatkami mestskej zástavby Trnavy.

V čom tkvie zvláštnosť tejto technológie, ktorá ňou vybudované priestory umožňuje časovo odlíšiť od ostatných? Steny sú síce rovnako ako pri zvyšku kostola tehlové, avšak na rozdiel od nich sme po odstránení nových omietok zistili, že steny severného podvežového priestoru neboli pôvodne vôbec omietnuté ani zvnútra, ani na exteriéri, ale mali len na holom murive upravené škáry medzi riadkami tehál. Stredovekí murárski majstri dobre ovládali toto, dnes už na našom území zaniknuté remeslo. Pre dosiahnutie technicky a esteticky dokonalého povrchu stien nenechali maltu stuhnúť len ledabolo v okolí škár medzi tehľami, ako to býva zvykom tam, kde sa počíta s omietnutím, ale dali si záležať na jej úprave. Ešte zavlhka, počas murovania, maltu úhľadne prihladili pozdĺž všetkých ložných škár, pričom ju zároveň mierne sklopili šikmo nahor tak, aby po vonkajšom líci steny mohla voda plynulo stekať nadol a nevnikala dovnútra steny (v súčasnosti je táto pôvodná povrchová úprava Kaplnky sv. Michala archanjela pre záujemcov vizuálne prístupná, možno ju však vidieť aj v otvorenej sonde na obnovenom priečelí domu na Radlinského ul. č. 3, a tiež je zreteľná na zanedbanej bočnej stene domu na Štefánikovej ul. č. 32, orientovanej do Hradobnej uličky).

Táto starobylá, taktiež pôvodom ešte rímska technológia, pracovne nazývaná škárovanie, sa používa v určitej modifikovanej podobe aj dnes v územiach, ktoré si zachovali tradíciu neomietania stien. V stredoveku bola veľmi rozšírená, a popri Taliansku (najmä jeho severných území) a Anglicku sa vyskytovala aj v niektorých nemecky hovoriacich oblastiach, odkiaľ sa spolu s nemeckou kolonizáciou dostala aj k nám.

Trnavské architektúry s rezným (neomietaným) povrchom stien upravených škárovaním sa viažu na kolonizačné vlny a časovo súvisia s obdobím vzniku mestskej

aglomerácie (datujú sa od pol. 13. do zač. 14. stor., resp. do pol. 14. stor.). V Trnave poznáme niekoľko typov škárovania, pričom typ nájdený na Kostole sv. Mikuláša (s nízkymi škárami) je najmladší a koncentruje sa najmä do okolia kostola – nachádza sa napr. na pôvodnom dome, ktorý si neskôr prestaval na svoj príbytok Mikuláš Oláh a dnes je známy ako starý arcibiskupský palác. Táto starobylá úprava sa našla aj na ďalších troch domoch v blízkom okolí.

Uvedené úvahy nás oprávňujú vysloviť predpoklad, že k vybudovaniu severného podvežia muselo dôjsť skôr než v období poslednej štvrtiny 14. stor., ktoré sa považuje na základe písomných prameňov za začiatok výstavby dnešného kostola. Uvažujeme o možnosti vzniku priestoru severného podvežia po veľkom požiari mesta v r. 1325, pri ktorom bola najviac postihnutá jeho východná časť s Kostolom sv. Mikuláša.

Ako vyzerala stavba, ktorej pozostatkom je dnešné severné podvezie? Vieme, že mala tvar hranola, s vonkajšími pôdorysnými rozmermi približne 10x10 m, ktorého tehlové steny boli v prízemí vylahčené z interiéru tzv. slepými arkádami. Nevie sa, ako bolo prízemie zastropené, dnešná rebrová tehlová klenba je síce gotická, ale je vbudovaná do priestoru dodatočne.

Stavba mala len jeden vstup, ktorý sa nachádzal v mieste dnešného barokového vstupu vedúceho z predsieň kostola. Pôvodný vstupný otvor mal polkruhový uzáver a bol vymurovaný len z tehál (dnes je doň vložený barokový kamenný portál).

Pre počiatky mesta Trnava na rozdiel od iných slovenských miest je typické budovanie vstupných a okenných otvorov len z tehál, bez kamenných obrúb. Až v neskoršej gotike sa začína aj tu vo väčšej miere používať kameň. Práve v súvislosti s postupom výstavby Kostola sv. Mikuláša možno sledovať nástup kamenných článkov v Trnave.

Výskumom sa tiež vylúčil očakávaný priebeh do bočnej lode, ktorý býva u podvežových priestorov obvyklý. Nakoniec, oveľa mladšie protiľahlé južné podvezie (dnešná Kaplnka Božského Srdca) už túto požiadavku spĺňalo.

Najdôležitejší poznatok o severnom podveží je ale ten, že všetky steny gotického kostola, ktoré sa naň z rôznych strán napájajú, sú voči nemu dodatočné. Je teda zrejme, že v čase jeho výstavby nejestvovala ešte ani predsieň, kam podvežový priestor dnes ústi, takže jeho jediný vstup musel smerovať priamo do vonkajšieho priestoru.

Akú funkciu mala teda hranolová stavba, v ktorej je umiestnená dnešná Kaplnka sv. Michala archanjela? Bola prvou postavenou časťou dovtedy iba „na papieri“ vyprojektovaného kostola, alebo vznikla ešte pred plánovaním nového kostola ako samostatná stavba (napr. zvonica), funkčne dopĺňajúca starší kostol? Zdá sa, že by mohli prichádzať do úvahy obe hypotézy.

Ak by sme uvažovali o samostatne stojacej zvonici, potom musela mať nad prízemím aj ďalšie podlažia. Lenže dnešné vyššie podlažia severnej veže určite nevznikli zároveň s prízemím, pretože už nie sú upravené starobylým „škárovaním“. Nemožno ale vylúčiť, že by pôvodne bola veža viacpodlažná a vyššie podlažia sa pred jej včlenením do novej gotickej baziliky zrútili. V takom prípade by však ako solitérna stavba musela mať na všetkých nárožiach zo statických dôvodov oporné piliere. Keďže sa ale mimo podnes jestvujúcich vonkajších operákov stopy po operákoch na protiľahlých nárožiach smerujúcich dnes do interiéru kostola nenašli, prikláňame sa k názoru, že veža bola od začiatku plánovaná ako súčasť nového kostola. Po vybudovaní jej prízemného priestoru na určitý čas z tohto miesta stavebníci odišli a sústredili sa

na budovanie inej časti kostola (druhý krok výstavby totiž reprezentuje vzdialená východná poloha – budovanie presbytéria) a k pokračovaniu na stavbe severnej veže sa vrátili až neskôr.

Ing. arch. Jaroslava Žuffová, CSc., samostatná výskumná pracovníčka

Literatúra:

HRNČIARIK, Erik – KUZMOVÁ, Klára : Výsledky archeologického výskumu z roku 2007 v južnej predsiene kostola sv. Mikuláša v Trnave. In: Pamiatky Trnavy a Trnavského kraja 11, pripravené do tlače.

RADVÁNI, Hadrián : Ad : Dóm prezrádza tajomstvá. In: Novinky z radnice, máj 2005, s.16.

URMINSKÝ, Jozef : Slovanské hrobové nálezy z 9.-10. storočia z historického jadra Trnavy. In: Pamiatky Trnavy a Trnavského kraja 10, Trnava 2007, s.3-6.

ZACHAROVÁ, Daniela : Objav gotickej exteriérovej maľby a zvyškov po zaniknutých stredovekých konštrukciách Kostola sv. Mikuláša v Trnave. In : Pamiatky Trnavy a Trnavského kraja 8, Trnava 2005, s.11 -16.

ŽUFFOVÁ, Jaroslava - ZACHAROVÁ, Daniela : Prvé výsledku výskumu Kostola sv. Mikuláša v Trnave. In : Pamiatky Trnavy a Trnavského kraja 9, Trnava 2006, s. 3 - 16.

Vôňa spoza dverí

(Kytica za dverami, Zlata Matláková, Tripsoft, Trnava 2008)

Dobrá poézia nepotrebuje slová chvály. Akýkoľvek pokus zachytiť vyslovené je krokom smerujúcim k zmenšeniu čara z toho, čo ostáva zámerne skryté za závojom veršov. Skryté tak, aby každý, kto vidí nielen očami, tušil obrysy, kontúry tela, ktoré nie je hmotné. Tušil to, čo nie je možné vysloviť. Zlata Matláková vo svojej knihe Kytica za dverami utkala takýto závoj z nežno-smutných veršov. Cítil z nich vôňu, tak podvedome sladkú a mámivú, že napriek či vďaka správne zahaleniu slov je možné vnímať okamihy odhalenia. Nahotu ľudského citu a túžby. S erotickým nádychom ako chvála životu a s porozumením aj jeho koncu. Bytostná skúsenosť, ktorá vyviera zvnútra. Záchvev celku, keď telo s jeho krásou nie je v rozpore so stvorením. Túžba, napriek tomu, že je i telesná, má duchovnú dimenziu, s vedomím tajomnosti.

To všetko v radikálnom kontraste s tým, čo sa dnes pod túžbou, láskou, citom či nahotou ponúka.

Zlata Matláková odkrýva nepredajnú, neuchopiteľnú, no v ľudskej duši od nepamätí prítomnú túžbu po vnútornom splynutí v láske. To je nám dopriate iba v okamihoch, v ktorých „nepatrím nikomu“. Vedomie (skúsenosť) tohto dotyku, odkrytia svetliny, „nevvedie z miery / lebo pozemské a nebeské / sa zlieva.“ Aj preto zákonite prichádza i smútok a osamotenie. Prichádza vždy po návrate k fyzickému, na zem.

Nie je dopriate všetkým vkročiť za dvere „inobytia“, no tí, čo zaklopú a utíšia v sebe vravu slov, pocítia za veršami volanie spoza horizontu.

Dobrá poézia nepotrebuje slová navyše. Čaká na srdcia schopné vnímať.

„Žiaden zvuk
len vákuum
a to je nedýchanie...

...čakám
ako oheň poskladaný v zápalke
kým podletím
do tvojho oblúka.“

(meškáš, str. 17)

Na tohtoročnom Dobrofeste sa bude čarovať

Už na budúci mesiac sa Trnava premení na hlavné mesto Dobrolandu a vo svojich historických hradbách privíta množstvo čarodejníkov z celého sveta. Títo ale nebudú v metropole dobra čarovať pomocou čarovnej paličky a rozličných trikov ako v knihách o Harry Potterovi, ale prostredníctvom hudby a svojich rezofonických nástrojov.

Sedemnásť ročník Dobrofestu, ktorý sa uskutoční od 26. do 28. júna, ponúkne jedinečnú možnosť stretnúť v Trnave takých svetoznámych virtuózov ako je držiteľ prestížnej hudobnej ceny Grammy, americký dobrista Ken Emerson, či jeho čierny krajan, legendárny hráč na lap steel gitaru Freddie Roulette, ktorý spolupracoval s veľikánmi ako Frank Zappa (*na fotografii spolu s ním*), David Lindley a Charlie Musselwhite, alebo jeden z najrenomovanejších európskych hráčov na steel gitaru, Claude Langlois z Francúzska. Títo traja hudobní čarodějníci združení v súbore Steel Guitar Wizards si odskočia koncom júna zo svojho koncertného turné po Európe spolu so svojím sprievodným bandom aj do Trnavy.

Dobrofest pridá k tohtoročnému jubileu mesta Trnavy aj ďalšie výročia. V tomto roku uplyva rovných sto rokov od chvíle, čo sa vtedy ešte len budúci vynálezca rezofonickej gitary dobro John Dopyera, ktorého pamiatke je celý festival venovaný, vysta-

oval spolu s rodičmi a početnými súrodencami za „veľkú mláku“ do Ameriky. Návštevníci Dobrofestu spolu s hudobníkmi z jedenástich krajín sveta, ktorí prídu vzdať hold vynálezcovi, si v tomto roku pripomenú aj 115. výročie jeho narodenia a 20. výročie smrti. Organizátori preto plánujú vo zvýšenej miere predviesť na festivalových koncertoch širokú škálu využitia rezofonickej gitary v rozličných hudobných štýloch. Teda nielen v country a v bluegrasse, ale aj v jazzovej, bluesovej, folkovej, havajskej a rockovej hudbe.

Na rozdiel od uplynulého roku sa dva hlavné festivalové koncerty presunú z Trojičného námestia do novotou dýchajúceho areálu zrekonštruovaného mestského amfiteátra. Okrem toho sa návštevníci festivalu budú môcť zúčastniť aj na neformálnom stretnutí s hviezdami Dobrofestu na podujatí Tvárou v tvár v Dome hudby, nebude chýbať ani špeciálny koncert pre hudobných fajnšmekrov v Synagóge, nočná dobro session v Art klube a organizátori už tradične pripravili aj satelitný koncert v Dolnej Krupej, odkiaľ rodina Dopyerovcov pochádzala.

V priebehu troch festivalových dní sa v Trnave uskutoční deväť koncertov a sprievodných podujatí, na ktorých sa vystrieda vyše dvadsať súborov a sólistov z USA, Kanady, Veľkej Británie, Francúzska, Nemecka, Švédska, Slovinska, Chorvátska, Rakúska, Čiech a, samozrejme, nebudú chýbať ani hudobníci zo Slovenska. Napríklad, jedného z najlepších slovenských dobristov, Petra Szabadoša z Bratislavy, uvidíme na pódiu vďaka netradičnému experimentálnemu spojeniu rezofonického dobra s jazzom, keď bude hrať spolu so známym jazzovým trubkárom Lacom Déczim a jeho súborom Celula Jazz New York.

Kompletný program tohtoročného Dobrofestu prinesieme v budúcom čísle Noviniek z radnice, no záujemcovia ho môžu nájsť už teraz na internetovej stránke festivalu www.dobrofest.sk

P.R. foto: archív autora

ar T own

LACO DECZI – TRUTH/PRAVDY

Pod týmto názvom sa uskutoční prvé podujatie trilógie koncertov a výstav ar T own v trnavskej mestskej veži. Prvý hudobník a zároveň výtvarný umelec, ktorý sa v rámci tohto projektu v Trnave predstaví, je Laco Deczi. Na vernisáži výstavy svojich obrazov 6. júna o 18. hodine bude koncertovať spolu so svojou kapelou Laco Deczi & Celula New York. Všetkým tým, ktorí budú chcieť počuť jeho hudbu, stačí sadnúť si na Trojičnom námestí a počúvať. Koncert bude prenášaný do éteru. Výstava obrazov Laca Decziho potrvá do 27. júna.

Stretnutie s hudbou Laca Decziho sa odohralo takmer synchronne s momentom, keď som začal plávať v rieke objavovania jazzovej hudby. O čosi neskôr som ho spoznal ako človeka, hudobníka, šoumena a nakoniec i priateľa. Vždy bolo čo objavovať. Nové a nové hudobné i nehudobné príbehy z „Big Apple“, kde Laco žije, vždy pravidelne na jar a v jeseni jeho nová hudba na novom CD nosiči, nahranom vždy s novými hudobníkmi. Vo svetle týchto skúseností prišla spolu

s Lacom na jeseň minulého roku i posledná novinka, a to v momente, keď mi podal knihu jeho malieb LACO DECZI – TRUTH/PRAVDY. Navyše, fotografie malieb v knihe sú ako dobré jedlo okorenené správnym pomerom textových ingrediencií. Dopracujúc sa k textom, ktoré nemajú svoj vizuálny pendant, uvedomil som si, že obrazy nepredikovali texty – a naopak.

Kateřina Hauslerová, zostavovateľka knihy, hovorí: „Laco vôbec nerozmýšľa, keď niečo komentuje. Texty k obrazom sype z rukáva... Ako napríklad pri samostatnom texte bez obrazu sa pýtam, kde ako ten obraz je a on začne hneď vysvetľovať, aby som tam napísala:

– Obraz byl plánovaný k namalování, když malíř s tímto prázdným napnutým plátnem, které mělo rozměr 2 x 2 metry a skrze plátno neviděl, že se na kole přibližuje stavební dělník Jozef Lopata. Byl prudce sražen k zemi. Přední blatník roztrhal plátno na malé kusy a zadní blatník vrazil malíři do hrudníku. Prudce se otočil a vytrhnul malíři srdce z hrudníku, které odlétlo do blízkého parku a po několika sekundách bylo sežráno venčícím se psem Dušanem, kterého venčila sympatická profesionální sousedka, pani Klábosivá. – “

Ak vás výstava, ktorá potrvá od 6. mája do 27. júna, zaujme, pobaví, rozosmeje alebo rozčúli, potom výstrel vypálený z Lacovho imaginárneho farebného sveta trafil cieľ. Obrazy, s ktorými sa stretnete v mestskej veži, sú čerstvo importované z New Yorku, všetky staršie sa rozpredali v Amerike a v Čechách ako čerstvý chlieb.

LACO DECZI

Rodák z Bernolákova žije už 22 rokov v USA, kde po emigrácii vďaka talentu a pozitívnemu prístupu veľmi rýchlo prekonal ťažké začiatky a získal si reputáciu. Tento rok oslaví svoje 70. narodeniny, je len o 700 rokov mladší ako Trnava. Najviac času trávi vo svojom štúdiu, kde nahráva vlastné dosky, pôsobí ako štúdiový hráč, tvorí scénickú hudbu, hudbu k reklamám.

Obklopený vynikajúcimi hudobníkmi pravidelne koncertuje a vydáva jednu platňu za druhou. Zostavu Jazz Celuly tvoria špičkoví hudobníci (Laco Deczi – trúbka, Eric Meridiano – klávesy, Nob Kinukawa – basgitara, Vaico Deczi – bicie), ktorí sú spolu na pódiu dokonale zohratí. Inšpiráciu hľadajú v rôznych vplyvoch, od klasickeho džezu, bebopu až po latinsko-americkú hudbu. Laco Deczi vydal viac ako päťdesiat CD.

Festival Lumen s mottom Light in the city

Mesto Trnava sa tento rok dožíva 770. výročia udelenia privilégii kráľovského mesta. Jedným z kultúrnych podujatí venovaných tomuto jubileu a Roku mesta Trnava bude aj festival gospelovej hudby Lumen, ktorý sa uskutoční 6. a 7. júna. Hoci má festival organizovaný združením saleziánskej mládeže Domka v spolupráci s mestom Trnava v našom meste už dlhoročnú tradíciu, tento ročník bude tak trochu výnimočný.

Tohtoročný Lumen sa nesie v znamení motta – Light in the city, čiže chce priniesť dobrú náladu, myšlienku dobra a kvalitnú hudbu do ulíc mesta. Preto dostáva prívlastok open-air, čo znamená, že skvelé vystúpenia slovenských i zahraničných kapiel počas dvoch letných večerov si všetci diváci budú môcť vychutnať pod holým nebom. Novinkou je, že festivalové koncerty budú na dvoch pódiiach – na Trojičnom námestí a v zrekonštruovanom a vynovomom amfiteátri.

Najväčším tohtoročným prekvapením je vystúpenie najznámejšej gospelovej skupiny na svete – Delirious?. Skupina, ktorá ročne odohrá koncerty po celom svete pred tisícovými publikami, ktorá sprevádzala na turné Bon Joviho a Briana Adamsa, hrala na Olympijských Hrách v Aténach v r. 2004 a pred pápežom na Svetových dňoch mládeže v Kolíne v r. 2005, skupina s neobyčajnou charizmou a pokorným vystupovaním, príde po prvýkrát na Slovensko, k nám do Trnavy.

Okrem Delirious? sa milovníci dobrej hudby môžu tešiť na ďalšie skvelé kapely, rôzne žánre a štýly. Samozrejme, ako každý rok budú v programe festivalu zahrnuté aj zaujímavé workshopy, prednášky a diskusie o horúcich témach tejto doby, sv. omše a vystúpenie tanečného divadla. Vstup na všetky koncerty a podujatia bude voľný.

Máte pocit, že jún a aj festival je ešte príliš ďaleko? Pozor, festival a dobrá nálada žije už teraz na webovom portáli Festivalu Lumen www.fln.sk! Príďte aj vy, dozviete sa viac! Vyjadrite svoj názor vo fórach na rôzne témy, hlasujte za kapely, a tak sa staňte spolutvorcami programu Festivalu Lumen, počúvajte hudobné ukážky, pridávajte fotky a buďte v centre diania. Jednoducho, príďte si urobiť pekne v duši!

*Lenka MORVAYOVÁ a MARTIN KRÁLOVIČ,
členovia organizačného tímu festivalu Lumen*

Odhaľme vykrádačov našej kultúrnej pamäti

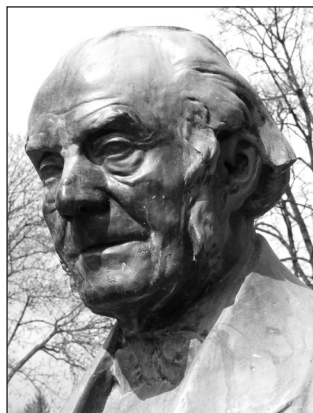
Dielo Jána Koniarka na internete

Internetový prehliadač nás upozornil, že v mestskom parku v Novom Meste nad Váhom je umiestnená busta Jozefa Ludovíta Holubyho, dielo akademického sochára Jána Koniarka. Podstavec je zhotovený zo žuly, busta vysoká 76,5cm je realizovaná v bronz. Na pomníku čítame:

Dr. J. L. HOLUBY
SVETOZNÁMY BOTANIK A NÁRODOVEC
1836 – 1923

Portrét vznikol v r. 1921 – 22 a z portrétovania Dr. Holubyho u kníhkupeca a nakladateľa Horovitzu v Trnave je zachovaná fotografia, dokumentovaná v monografii Sochár Ján Koniarek. Originál Koniarkovho diela sa nachádza v Slovenskej národnej galérii a odliatky okrem Nového Mesta nad Váhom nájdeme na priečelí domu v Pezinku, v ktorom Dr. Holuby žil v rokoch 1909 – 1923, a v trnavskej Galérii Jána Koniarka.

Vaše upozornenia na neznáme diela Jána Koniarka očakávame na adrese redakcie.

Bohumil CHMELÍK

foto: Mgr. Dušan Hevery, Mestský úrad v Novom Meste nad Váhom

Spevácka súťaž M. Schneidera Trnavského privíta osemdesiatšesť súťažiacich z dvanástich krajín sveta

Mesto Trnava v dňoch 18. – 24. mája 2008 už po dvadsiaty krát otvorí svoje brány pre mladé a nádejné talenty vokálneho umenia, ktorí predvedú svoje muzikálne schopnosti na Medzinárodnej speváckej súťaži Mikuláša Schneidera Trnavského. Jej jubilejný 20. ročník sa uskutoční v roku, keď Trnava slávi 770 rokov od udelenia kráľovských výsad, vďaka ktorým sa stala prvým slobodným kráľovským mestom na Slovensku, a zároveň uplynie 50 rokov od úmrtia hudobného skladateľa M. Schneidera Trnavského, ktorého meno súťaž nesie.

Poslaním súťaže je vyhľadávanie mladých talentovaných interpretov koncertného vokálneho umenia, podnecovanie ich ďalšieho umeleckého rastu a propagácia koncertnej vokálnej tvorby. Súťaž zaujímavá svojou históriou, jediná svojho druhu na Slovensku, počas svojej existencie privítala stovky mladých interpretov, z ktorých mnohí dnes už dobyli svetové operné scény a koncertné pódia, napríklad Peter Dvorský, Dalibor Jeniš, Miroslav Dvorský, Martin Babjak, Magdaléna Kožená, Sisa Sklovská a iní...

Členstvo do poroty v tomto ročníku prijali profesionáli zo Slovenska, Česka, Ruska, Rakúska, Nemecka, Talianska, Japonska, Kanady a USA. Slovenskú republiku budú v porote reprezentovať významné osobnosti – Eva Blahová, Peter Dvorský a Zlatica Livorová.

Prihlásených je 86 súťažiacich z 12 štátov sveta – Slovenska, Česka, Rakúska, Nemecka, Ruska, Ukrajiny, Chorvátska, Poľska, Číny, Kanady, USA, Japonska. Otvorenie súťaže sa uskutoční veľkým slávnostným koncertom 18. mája 2008 v Divadle

Jána Palárika v Trnave. Predstavia sa na ňom laureáti z predchádzajúcich ročníkov súťaže, ktorí už dnes koncertujú nielen doma, ale aj v zahraničí. Pozvanie prijali Stanislav Matis, Terézia Kružliaková, Daniel Čapkovič, Rena Fuji, Jan Martiník a záver koncertu bude patriť populárnej speváckej hviezde Sise Sklovskej, ktorá prednesie repertoár od klasiky až po súčasnosť.

Súťaž po prvýkrát bude mať tri kolá, pričom zvlášť budú hodnotení muži a ženy. Vstup na súťažné koncerty v Zrkadlovej sieni Divadla Jána Palárika je voľný. Záver bude patriť koncertu víťazov, na ktorom budú odovzdané zaujímavé ceny.

Prí príležitosti jubilejného 20. ročníka súťaže vydáva mesto knižnú publikáciu o histórii tejto súťaže.

*Terézia KRUPČÍKOVÁ,
riaditeľka Medzinárodnej speváckej súťaže M. Schneidera Trnavského*

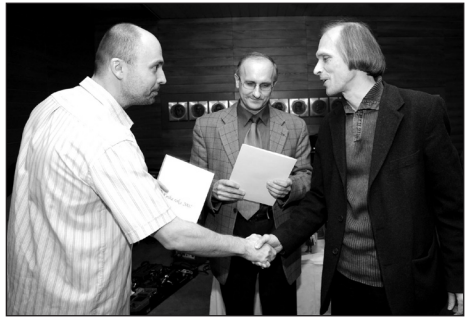
Každé slovo treba starostlivo zvažiť

Ocenenie za druhé miesto v čitateľskej ankete dvojtyždenníka Knižná revue Debut roka 2007 prevzal 18. apríla hovorca mesta Trnava Pavol Tomašovič za svoju knihu Nič v krajine nikoho, ktorá vyšla vo vydavateľstve Spolku svätého Vojtecha.

Kniha s ilustráciami Andreja Grossmanna ihneď po prezentácii naznačila, že zaujme odborníkov aj širokú čitateľskú verejnosť. Patrí medzi málo kníh spomínaného vydavateľstva, v ktorej nie je Boh spomínaný explicitne, ale čitateľ vedome alebo len podvedome pociťuje presahy neuchopiteľného od prvej po poslednú stránku knihy. Nie je bohatá na dej, ale do osudu hlavného hrdinu autor vsúva vlastné úvahy o živote, ktorý prežíval v minulom režime. nemoralizuje, ale donúti čitateľa, ktorý sa stráca v mori reklám, zliav a pochybných sľubov, rozmýšľať a prehodnocovať svoje postoje, prípadne aj zlyhania. I keď je text presiaknutý filozofickými úvahami, krátke vety ho robia čitateľným a zaujímavým.

Nie je to kniha o minulom totalitnom režime, ale o totalite v nás. Tak nenávidená cenzúra je nahradená autocenzúrou nielen v masmédiách, ale aj v našom každodennom živote a konaní. Autor píše: „Sloboda prejavu nadobudla zaujímavé formy. V riave valiacich sa slov už možno hovoriť čokoľvek, no nikto nepočúva.“ Ale aj tak by sme mali veľmi starostlivo zvažiť každé slovo, ktoré vyjde z našich úst. „Mnohí popadali ostrím meča, ale viac bolo tých, čo zahynuli pre svoj jazyk. Blažený je ten, kto je ušetrený pred zlým jazykom, a unikol jeho zúrivosti, neľahal jeho jarmo a nie je sputnaný jeho okovami...“ – píše sa v knihe Syna Sirachovho, hl. 28.

Aj o tomto je kniha Pavla Tomašoviča Nič v krajine nikoho. Slová odvážené na lekárnických váhach odovzdal čitateľovi, ktorý mu porozumel, prijal a ocenil. V dobe, keď sú pulty našich kníhkupectiev preplnené väčšinou brakom, ocenenie práve z radov čitateľov dáva nádej, že dobrá kniha má budúcnosť a určite sa nezaradí medzi vyhynuté druhy. (Na fotografii zľava: Literárny kritik Radoslav Matejov odovzdáva ocenenie Pavlovi Tomašovičovi. V strede zástupca Spolku sv. Vojtecha Slavomír Ondica.)

Margita KÁNIKOVÁ, foto: Peter Procházka

Druhá Libriáda ako veľký knižný happening

Na čestnom mieste v riaditeľni Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave pribudol koncom marca pamätný plagát. Je ozdobený podpismi hostí druhého ročníka celoslovenského podujatia LIBRIÁDA – knižný salón 2008. Môžeme tam nájsť podpisy štyridsiaticich šiestich osobností – spisovateľov, vydavateľov, ilustrátorov, moderátorov, hercov i spevákov. Títo sa predstavili trnavskej verejnosti vo svojich programoch na hlavnom pódium či na autogramiádach. Mnohých z nich sme mohli vidieť v priateľských rozhovoroch aj priamo v priestoroch výstavniska.

LIBRIÁDA – knižný salón 2008 bol naozaj sviatkom knihy. Trnavský samosprávny kraj, Mesto Trnava a Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave spojili svoje sily a v dňoch 27. a 28. marca 2008 sa v trnavskej Mestskej športovej hale podarilo pripraviť vskutku veľký knižný „happening“. Na výstavnisko i na všetky programy bol vstup voľný.

Hlavným cieľom tohto knižného veľtrhu bola podpora čítania, prezentácia najnovšej knižnej produkcie na Slovensku a prezentácia autorov slovenskej literatúry. Spokojných bolo dvanásť slovenských vydavateľov, knihy sa predávali až s päťdesiatpercentnou zľavou, spokojní boli preto aj deti i dospelí čitatelia.

Svoju vydavateľskú produkciu prezentovali aj organizátori. Priestor pre propagáciu svojej činnosti mali tiež trnavskí vysokoškoláci, združenie v Trnavskom literárnom klube, Klub filatelistov Trnava i Združenie umelcov BonArt. So záujmom návštevníkov sa stretol aj stánok Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Knihovníci predstavili aj svoju profesijnú organizáciu Spolok slovenských knihovníkov.

Rovnako pestrý a bohatý bol program. Rozprávka bola témou besedy s Jánom Uličianskym vo štvrtok a na druhý deň predstavilo hudobné vydavateľstvo A. L. I. svoje najnovšie rozprávkové CD pod názvom Hop a Skok. Nechýbali ani sudičky. Živý a interaktívny bol aj program Enviromentálne hry s Fifičkom v hlavnej úlohe s ilustrátorom Miroslavom Regitkom a redaktormi vydavateľstva Perfekt. Deti mali možnosť príjemne stráviť čas aj v tvorivých dielnach, ktoré pripravila pre nich Kalokagatia – CVČ. Niektoré sa zmenili na zvieratká a kvietky a svojimi pomaľovanými tváričkami pripomínali pestrý knižný svet.

Nenudili sa ani tí celkom maličkí. V Trinástej komnate sa odohrávali malé divadielka v podaní Bohuslavy Vargovej a Evy Kopúnkovej. Autorky takto tvorivo priblížili deťom svoje knižky. Žiaci Základnej umeleckej školy na Hollého ulici v Trnave tu tiež odohrali deväť dramatizácií rozprávok. Deti sa bavili a ich rodičia či učiteľky si v pokoji mohli užívať program alebo nakupovať v stánkoch.

Nielen stredoškólakom boli určené stretnutia s historikom Pavlom Dvořákom a geografom a cestovateľom Františkom Kelem. Trnavčanov iste potešilo, že sa mohli stretnúť s autormi knižnej novinky Trnava na starých pohľadniciach Danielou Zacharovou a Milanom Kazimírom. Predstavil ich riaditeľ vydavateľstva Dajama Daniel Kollár. Otázkam zo strany obecnstva nebolo konca. V piatok popoludní si prišli na svoje aj milovníci poézie. V poetickom pásme Chlapec maľuje dúhu herci Divadla Jána Palárika recitovali z tvorby majstra Milana Rúfusa. Ak hovoríme o poézii, tak účasť dvoch stoviek pozorných poslucháčov je určite pozoruhodná.

Poézia zaznela aj v poslednom programe celého knižného salónu, v ktorom sa predstavili autori trnavského regiónu. Stretnutie nieslo názov Všetky blízke bytosti – podľa básnickej zbierky Zlatý Matlákovej. Okrem nej sa na autorskom čítaní predstavili i Eva Jarábková-Chabadová, Eva Kopúnková, Mikuláš Jarábek, Peter Horváth a Zdenko Šimko. Určite ich mohlo byť ešte viac, pretože literárny život v Trnave je bohatý, autori sa stretávajú vo viacerých kluboch.

Na hlavnom pódiu sme privítali i známeho moderátora a redaktora Dada Nagya, ktorý uvádzal spisovateľky Emmu Tekelyovú a Máriu Hamzovú. Hovorilo sa o fenoméne ženský román na Slovensku, o inšpirácii i o pripravovaných knihách. Nechýbali ani hudobné vystúpenia. Vo štvrtok na slávnostnom otvorení zožala veľký úspech vokálna skupina Fragile a v piatok popoludní potešila návštevníkov Dominika Mirgová a Michal Chrenko.

Počas obidvoch dní trvania knižného salónu sa konala anketa o čítaní. Zapojilo sa do nej 1 319 respondentov, z toho bolo 879 detí. Každý deň hostia žrebovali a 12 výhercov získalo knižné ceny. Výstupy z tohto prieskumu budú zverejnené.

LIBRIÁDA – knižný salón 2008 zatvorila svoje brány. Kniha sa na dva dni ocitla v strede záujmu verejnosti, najmä detí a mladých ľudí. Podujatie malo veľmi pozitívny ohlas, tak ako aj jeho prvý ročník v roku 2006. Potešilo nás, že sa zvýšil záujem zo strany vystavovateľov a bola i vyššia návštevnosť. Knižný salón 2008 navštívilo 3 415 ľudí, z toho bolo 2 087 detí. Organizátori sú presvedčení, že takéto úspešné podujatie sa podarí pripraviť opäť o dva roky.

Benjamína JAKUBÁČOVÁ, poverená riaditeľka Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave

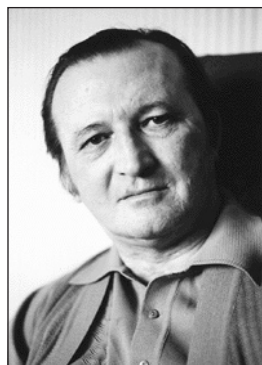
Naše mesto a osobnosti v archíve rozhlasu

Ján Stacho: „Bol som dosť dlho v cudzine, aby som pochopil, že človek so svojou poéziou môže byť iba doma. Všade inde je človek vydedencom, aj vydedencom vlastnej poézie.“

Po „rozhlasovom“ archívnom nahliadnutí na prácu a život Márie Prechovskej a časti venovanej udalostiam spojenými s oslavami 750. výročia povýšenia Trnave na slobodné kráľovské mesto sa teraz pozrieme do oblasti literatúry. Pretože archív Slovenského rozhlasu v Bratislave, ktorý v minulosti aj dnes zaznamenával aj osobnosti a udalosti spojené s Trnavou, má azda najvýznamnejšie zmapované osobnosti z oblasti literatúry. Meno spisovateľa, básnika Jána Stacha isto netreba nikomu predstavovať. Najmä nie Trnavčanom.

Patril medzi významných rodákov a na poli literatúry aj medzi básnikov, ktorí významne ovplyvnili charakter slovenskej poézie v šesťdesiatych a v sedemdesiatych rokoch. Narodil sa 1. januára 1936 v Trnave, v tomto meste študoval aj na gymnáziu, a potom pokračoval v štúdiu na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Do básnického neba odišiel 15. júla 1995 v Bratislave. Vydal šesť básnických zbierok a dva výbery poézie, a na jeho konto môžeme pripísať aj niekoľko desiatok prekladov z francúzštiny.

Literárne a životné pôsobenie Jána Stacha pripomína dnes aj pamätná tabuľa na Peckárskej ulici v Trnave. Práve táto ulica sa spomína s menami viacerých osobností – napríklad s menom herca Karola Čálika či Márie Prechovskej. Rozhlasový archív hneď niekoľkokrát odkazuje na meno Jána Stacha – a to aj na obdobie, keď po ťažkej autonehode začiatkom sedemdesiatych rokov zostal pripútaný na invalidný vozík. V roku 1970 sa pred mikrofónom takto vyznal zo svojho vzťahu k Trnave: „Bol som dosť dlho v cudzine, aby som pochopil, že človek so svojou poéziou môže byť iba doma. Všade inde je človek vydedencom, aj vydedencom vlastnej poézie. To je najideálnejšie i najkrajšie obdobie môjho života vôbec. Bolo to detstvo nevinnosti, keď je človek ešte otvorený svetu očami aj ušami, všetko vníma. V Trnave som strávil po maturitu celé obdobie. Medzitým som

chodil aj ku svojej tete do okolia Trnavy. A tam som mal najkrajšie zážitky. Spomínam si tam napríklad na to, keď prišli sovietske vojská (v r. 1945 – pozn. aut.), tak prvé, čo bolo, ma kapitán posadil na koňa a odvtedy som si zamiloval kone.“

A láska ku koňom uňho pretrvala aj v nasledujúcich rokoch. Nejednenkrát spomína práve kone v symbióze s človekom. „Keď som bol šéfredaktorom Revue svetovej literatúry, chodil na Čiernu vodu, tam som jazdil parkúr a mal som na starosti svojho koníka, jediného, ktorého som strašne miloval. Raz sme sa bláznili, on decko, ja decko, no šéfredaktor, ale spolu sme sa bláznili, ešte som nemal ten odhad, išiel som bezprostredne za ním, a on z roztopašnosti, od radosti vyhodil zadné nohy a kopol ma do brucha, až som sa zvíjal...“

Hovorili sme o tom, že sa Ján Stacho spomína v rozhlasovom archíve hneď niekoľkokrát – najintenzívnejšie v šesťdesiatych rokoch, a potom až po novembrovej revolúcii. Vtedy hovoril aj o tom, že sa najmä v čase normalizácie – napríklad ako šéfredaktor Revue svetovej literatúry, musel naučiť pri posudzovaní pozeráť hneď viacerými očami: „Například očami Pezlára (Ludovít Pezlár, člen ÚV KSS, prezývaný aj „Koniáš slovenskej literatúry“ – pozn. aut.). Niekoľkokrát si ma zavolať, keď som v Revue svetovej literatúry uverejnil nejaký západný materiál, si ma zobral na koberček, a tam mi vyčistil žalúdok. No a keď som sa mu to snažil vysvetliť, o čo v tej básni ide, hovoril: – Súdruh Stacho, nevidíte, čo je tam, a to? Nie, nie, nie, súdruh Stacho, za tým je protikomunistická myšlienka. – Bohužiaľ, písať dnes už nevládzem (r. 1990 – pozn. aut.), keď napíšem určitú myšlienku, už na konci verša neviem, čo som ako začínal ten verš, no vždycky sa vo mne prebúdzá ten pocit, pocit slobody, čo som ako básnik nikdy nezažil, a to je pre mňa neoceniteľné blaho, že som sa dožil aspoň toho, keď už nie písania,“ povedal na sklonku života.

Oporou najmä v ťažkých rokoch mu bola jeho matka. „Bol veľmi múdry, keď išiel prvýkrát do školy, vedel čítať a písať. Keď chodil na gymnázium, už bol veľmi dobrý remeselník, chodil aj maľovať byty. Chcela som, aby absolvoval hudobnú školu, hral aj na organe v kostole,“ spomínala matka Jána Stacha Hedviga, ktorá stála aj pri jeho autorských začiatkoch. „Pamätám sa, ako som našla na stole pohodený lístok. Pýtam sa Janka, čo to je. On mi odpovedá, že báseň. Najprv som mala trochu obavy, ako by to prijali, keď sa to pošle do redakcie, no jemu poslali naspäť ďakovný list s tým, že má pokračovať v písaní, že to, čo napísal, je veľmi dobré.“ A práve matka citlivo a intenzívne vnímala úspechy syna Jána aj medzi bežnými čitateľmi. Napríklad v Trnave. „Raz ma známa poslala kúpiť Jankovu knihu. V kníhkupectve mi však povedali, že kníh niet, vraj dostanú na celú Trnavu štyristo knižiek. Stachovi vraj vydajú knihu, a vy prídete po dvoch týždňoch. Všetko je vraj vypredané. Reku, je isto voľačo hoden... Keby to nebolo nič hodné, tak by si to toľko ľudí nekupovalo.“

Bytostným ilustrátorom väčšej časti zbierok Jána Stacha bol Albín Brunovský, ktorého práve upútali básnici ako Stacho, Feldek, Mihalkovič a ďalší. Ilustrátora oslovila novosť pohľadu a poézie týchto autorov. „Dohodli sme sa preto s Cipárom – on ilustroval Feldekovu Hru pre tvoje modré oči a ja Stachovu Čokoládovú rozprávku. Takto postupne sme sa spriatelili so všetkými autormi tejto Trnavskej skupiny. Pre mňa bol Stacho veľmi inšpiratívny a žil som z jeho poézie,“ hovoril Albín Brunovský.

Podobne aj pre fotografa Tibora Huszára sa spolupracovníci stali priateľmi a portretovanie spisovateľov aj akousi psychologickou hrou. „Chcel som, aby bolo cítiť mentalitu osobností. Predtým, než som ho išiel fotografovať, zistil som si, aký je to človek, akú má mentalitu a podobne. Veľmi ťažko som sa k nemu dostával. Mál som rád jeho básne,“ povedal Tibor Huszár.

Použité pramene:

Básnik sám doma so svojou poéziou. Red. Jozef Mihalkovič. Hlavná redakcia literárno-dramatického vysielaťia Česko-slovenského rozhlasu v Bratislave, Archív zvukových dokumentov Slovenského rozhlasu. Sign.: AFR 482. Vys.: 9. 11. 1970.

DRAXLER, V.: Jubilejný zborník príspevkov k dejinám rozhlasu. Bratislava: Slovenský rozhlas, 2006.

Encyklopédia dramatických umení Slovenska. 2 zv. Bratislava : Veda 1990.

LUK – Literatúra – umenie – kritika. S Tiborom Huszárom nad fotografiami spisovateľov. Aut. Stanislav Gajdoš, redaktorka Jana Hevešiová, Hlavná redakcia literárno-dramatického vysielaťia Česko-slovenského rozhlasu v Bratislave, Archív zvukových dokumentov Slovenského rozhlasu. Sign.: AFR 11044 / 1-1. Vys.: 14. 3. 1994.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia. Ed. Augustín Maťovčík. Bratislava: Vydavateľstvo spolku slovenských spisovateľov a Slovenská národná knižnica, 2001.

Slovo na čase. Chcel by som byť pri tom. Red.: Jana Hevešiová. Hlavná redakcia literárno-dramatického vysielaťia Česko-slovenského rozhlasu v Bratislave, Archív zvukových dokumentov Slovenského rozhlasu. Sign.: AFR 10 544, vys.: 31. 7. 1990.

Z prežitých dní. Literárna hodinka. Rozhovor s Hedvigou Stachovou, matkou Jána Stacha. Aut.: Jana Hevešiová. Hlavná redakcia literárno-dramatického vysielaťia Česko-slovenského rozhlasu v Bratislave, Archív zvukových dokumentov Slovenského rozhlasu. Sign.: AFR 10 867, vys. 17. 3. 1991.

Z prežitých dní. Ján Stacho. Aut. Milan Hamada. Red. Jana Hevešiová. Hlavná redakcia literárno-dramatického vysielaťia Česko-slovenského rozhlasu v Bratislave, Archív zvukových dokumentov Slovenského rozhlasu. Sign.: AFR 9940 / 1-1. Vys.: 7. 9. 1998.

Z Prežitých dní. Spomienka na J. Stacha. Red. Jana Hevešiová. Hlavná redakcia literárno-dramatického vysielaťia Česko-slovenského rozhlasu v Bratislave, Archív zvukových dokumentov Slovenského rozhlasu. Sign.: AFR 10 886, vys.: 15. 2. 1991.

Keď to znova príde, budeme musieť ísť...

Byl pozdní večer – první máj – večerní máj – byl lásky čas. Hrdliččin zval ku lásce hlas, kde borový zaváňel háj.

Karel Hynek Mácha

V roku 1986 som hral s kapelou v Rakúsku. Koncom apríla som bol pár dní doma, a tak ma 1. mája o šiestej ráno zobudila dychovka. Znela z mestských reproduktorov a pozývala všetkých občanov do prvomájového sprievodu, aby oslávili Sviatok práce. Viete, aký bol v socializme rozdiel medzi 1. májom a smrťou? Žiadny, keď to prišlo, musel si ísť. V noci na prelome apríla a mája som sa presvedčil, že rovnaká zhoda je aj medzi 1. májom a hnačkou. Prišla, musel som ísť, a pre veľký úspech aj s reprízami. Sused Šaňo Hrdlička ma musel napokon odvieť na pohotovosť. Trošku sa mi uľavilo, ale ráno som opäť musel. Tento raz už rovno „na druhý svet“ – do Rakúska. Tak som neochotne, vyžmýkaný a roztrasený, nasadol do Auta hrdinu...

Nebolo jednoduché prebiť sa k železnej opone. Pracujúci z rôznych jednotných roľníckych družstiev (JRD), národných podnikov (NP) a závodov trnavského regiónu sa už od skorého rána zhromažďovali na ceste pri Cukrovare Petra Jilemnického a pri Bernolákovej bráne. Niesli československé a sovietske zástavy, transparenty s textami, že úlohy päťročnice čestne splnia na vyše sto percent, iní niesli obrazy Marxa,

Engelsa, Lenina a československých straníckych a vládnych predstaviteľov. Na alegorických vozoch pracujúci predstavovali plody svojej práce. Nesmeli chýbať ani žiaci a študenti všetkých trnavských škôl a športovci známych športových klubov. Kto do sprievodu neprišiel a nemal od lekára potvrdenú maródku, mal smolu.

„Regulovčikmi“ usmerňovaný prvomájový sprievod prešiel ulicou Petra Jilemnického (dnešná Štefánikova), potom sa k nemu z Radlinského ulice pripojili pracujúci od Bernolákovej brány a kráčali Ulicou Februárového víťazstva (dnešná Hlavná) k hlavnej tribúne, ktorá stála pri Pomníku sovietskych hrdinov. Ja som sa s Autom hrdinom dostal z Kopánky cez „Félbanku“ na ulicu SNP. Pred mostom pri Bernolákovej soche som musel na pokyn „regulovčíka“ zastať, kým celý sprievod neprejde bránou do centra mesta. Ľudská riava silnela. Tak som čakal, a zrazu sa mi v pamäti vynorilo: Aký je rozdiel medzi prvými májmi v roku 1921 a v roku 1986? Vraj v roku 1921 šli do sprievodu tí, čo sa neboja...

Z „tlampačov“ hlaholil moderátor, zdôrazňoval úspechy NP a JRD, zástupcovia ktorých za jasotu a mávania davu práve prechádzali pod tribúnou. Potom som zbadal v sprievode rómsku ľudovú hudbu Horváthovcov z vinárne v Horných Orešanoch. S husľami, altsaxofónom, harmonikou, kontrabasom a veľkým bubnom bez prestávky hrali jednu z kultových sovietskych piesní – Širaká strana maja radnája, mnóga v nej lesov, palej i rek, ja drugoj takoj strany neznáju, kde tak vólna dyšet čelavék... Počúval som ich asi štvrt' hodiny, kým nezmizli z dohľadu. Okolo nich sa neustále tmolilo zopár tajných, ktorých všetci Trnavčania poznali, a s ustarostenými tvármi sa dohadovali, že či to tí Horváthovci myslia úprimne, alebo provokujú...

Na hraničnom priechode Berg sa diali čudné veci. Na našej strane colnice nebol žiadny problém. Bol na rakúskej. Divil som sa, lebo vždy to bolo naopak. Žeby nás aj kapitalisti mienili vytristať za to, že nejasáme v prvomájovom sprievode? Naše autá na rakúskej strane dlho stáli a colníci chodili okolo nich s nejakými prístrojmi. Striaslo ma, lebo som mal zo sebou pár škatuliek cigariet navyše. Colník pochodil okolo môjho auta s valčekom, ktorý vyzeral ako mikrofón, a sústredene pozoroval monitor prístroja v ľavej ruke. Až keď bol s údajmi na monitore spokojný, pustil ma do Rakúska...

Vo Viedni som sa na chvíľu zastavil v centre. Po uliciach chodili mladé dievčatá a pripínali chodcom, ktorí im to dovolili, na šaty červené ruže. Dal som si kávu na terase pred jedným podnikom, kde hrala slovenská kapela. Mali tam zraz rakúski komunisti a ich predstaviteľ práve hovoril, že sa modlili k svätému Petrovi, aby mali 1. mája pekné počasie, a on ich vyslyšal. Nebolo ich veľa. Žiadne masy. Alegorické vozy, párky s pivom a dychovky chýbali. Bolo to také komorné prvomájové stretnutie kapitalistických komunistov.

Spomenul som si na prvomájový prejav bývalého prezidenta ČSSR Antonína Novotného v Prahe, ktorý som sledoval doma, na čiernobielym televízore Atos. Novotný rečnil z tribúny, pod ktorou stála malá skupinka „roduverných“. Tiež žiadne masy. Prezident hovoril, že kapitalisti nám vyčítajú, že ľudia u nás stoja pred obchodmi v radoch. „A proč je tomu tak? Naši občané totiž majú peníze, aby si mohli kúpiť, čo chytějí. Na západe pracující peníze nemají, nemají si za co kúpiť, a proto tam obchody zívají prázdnotou!“ Ozvalo sa neisté volanie na slávu. Boli šesťdesiate roky, v komunistickéj strane sa začali prejavovať reformné prúdy a Novotného politická i stranícka kariéra sa chýlila ku koncu...

Poobede som dorazil do Senftenbergu, pár kilometrov za Kremsom, kde som hral so saxofonistom Milanom Slávičom z Topoľčian a rómskymi hudobníkmi – klaviristom Zoltánom Kováčom z Bratislavy, bubenikom Bandy Gužalovičom z Lučenca a huslistom ěči Baloghom z Rimavskej Soboty v hoteli Alte Post.

Muzikanti už mali prvomájovú pohotovosť. V hoteli mal byť dôchodcovský ma-jáles. Len čo prišiel autobus s penzistami na Ritter Essen – rytierske jedlo, ktoré bolo špecialitou podniku, kapela musela hrať na ich uvítanie na kulisách veľkého hradu, ktorý sa týčil v rohu obrovskej miestnosti vyplnenej replikami gotických stolov, stoličiek, nábytku a niekoľkými brneniami s mečmi a kopijami. Keď sa dôchodcovia usadili, vošla v renesančných šatách a vysokej kuželovitej čapici šéfka Roswitha, ktorej tvary tela verne pripomínali Rembrandtovu Saskiu, a po krátkom privítaní povedala, že pri rytierskom jedle majú všetci dovolené to, čo je všade inde pri stolovaní neprípustné... Nečakaná ponuka penzistov nadchla a pri dovolených zvukoch a výbuchoch smiechu sa pustili do obrovských porcií mäsa a karáf vína. My sme im k tomu hrali Lehára, Strausa a dávali Bacha. Unikátny program po prvom chode Ritter Essen odštartovala Roswitha, keď dala pod hrad nastúpiť rad účastníkov, v ktorom sa striedali penzisti s dôchodkýňami. Potom nečakane strčila poslednému v rade odzadu medzi stehná veľký válok na vaľkanie cesta a on ho mal bez pomoci rúk zasa strčiť medzi stehná dáme, ktorá stála pred ním. Tak to malo pokračovať až po prvého v rade. Komu válok spomedzi nôh spadol, musel Roswithe odovzdať ako zálohu časť odevu. Všetci snažili, aby pokutu nedostali, dôchodkyne si s chuťou a jačaním vyhrňali sukne. Do toho sme hrali rakúske ľudovky ako Tiroler Schwung, Trompete Echo, a ja som jódloval. Na trúbku s nami hral hosť, maďarský emigrant Pete, ktorý robil v hoteli dievča pre všetko. Aj lozenie po lane, žongľovanie a iné kúsiky, ktoré boli zaradené do programu Ritter Essen. Asistentku mu robila jeho žena Róžika, ktorá na lano, po ktorom sa Pete plichtil s tyčou na vyrovnávanie rovnováhy, postavila na jednu nohu stoličku, aby ju preskočil. Pete skočil, minul, spadol, zlomil si kľúčnu kosť a odfrčal autom do nemocnice v Kremse.

Keď sme medzitým, na Ein Besonderes Wunsch, „hodili do placu“ dobový hit Riwers of Babylon od Bony M, vybehla z kuchyne s obrovským váľkom – pre zmenu v rukách – vyše osemdesiatročná Roswithina Alte Mama, strašne nám vynadala dialektom, ktorému ani čert nerozumel, a bolo po Babylone. Alte mama bola jedným z pilierov rodinného podniku. V kuchyni vyvárała staré tradičné regionálne jedlá a hlavičku jedálneho lístka Alte Post zdobila veta napísaná tučnými písmenami: Alte Mama Kocht.

To už si rozjarení penzisti strkali váľok aj medzi nohy na stoličkách. Keď sa oľacovaný Pete vrátil z nemocnice, Roswitha mu láskavo dovolila, aby hral na trúbku iba so zdravou rukou a tak sme ho okamžite vytiahli na hrad.

Večer po hraní sme vyšli do ulíc. V mestečku boli práve „Heurige“, čo by sa dalo prirovnať k našim hodom. V každom dome, na bráne ktorého bol zavesený veniec, ste sa mohli za lacný peniaz najesť regionálnych špecialít. Majiteľ Alte Post zavolał nášho huslistu ěčiho, aby hral na husle s jedným harmonikárom na dvojkoľesovom vyzdobenom voze ťahanom ešte vyzdobenejším štajerákom. ěči sa pätil. Mal strach z takých povozov, lebo keď hral v jednom rakúskom cirkuse spolu s Kováčom a Gužalovičom, spali v dvojkoľesovej maringotke podopretej z jednej strany. ěči šiel v noci na malú, porušil rovnováhu a maringotka sa prevrátila.

Na „Heurige“ sme sa od Rakúšanov dozvedeli, že v uplynulých dňoch vybuchla „atómka“ v Černobyle. Sovieti to tajili, rádioaktívne mračná plávali nad Európou a prístroje na meranie radiácie šli prasknúť. Spomenul som si na svoje nočné zdravotné problémy a na rakúskeho colníka s dozimetrom.

Napriek tomu som napokon bizarné prvomájové oslavy prežil v zdraví. Keď mi nadráňaným spánok zatváral oči v hotelovej izbe Alte Post, v posledných zábleskoch vedomia som videl davy jasajúcich ľudí kráčajúcich v sprievode pod tribúnou a mávajúcich válkami na cestu. Zamarilo sa mi ešte čosi o Karlovi Hynkovi Máchovi a jeho lyricko-epickej skladbe Máj, ktorej hrdinovia všetci tragicky zahynú, a potom sa už môj 1. máj 1986 prežitý v dvoch krajinách oddelených železnou oponou pomaly a nehučne zaradil do prítmnia v panoptiku mojich príbehov. Ale prednedávnom som si naň znova spomenul. Lebo ak to znova príde, budeme všetci musieť ísť...

Marián MRVA

Skvelé jubileum tanečného festivalu GPT

Trnavskú ouvertúru najvyššej triedy svetového pohára IDSF International Open v latinsko-amerických tancoch vyhral slovenský pár M. Dedík – K. Horváthová

■ **HOKEJOVÍ GLADIÁTORI BRONZOVÍ** – Stal sa malý športový zázrak! Ak neberieme do úvahy trnavské pôsobenie farmy bratislavského Slovana, najvýraznejším hokejovým úspechom mužov HK Trnava v 1. lige je tohtoročné tretie miesto v konečnej tabuľke, hneď za ekonomicky nedostupným tandemom Banská Bystrica (nový účastník extraligy) – Spišská Nová Ves. Dlhoročná práca pri výchove hokejových talentov v slovenskom Ríme priniesla svoje ovocie. Mladý kolektív trnavských gladiátorov, v ktorom väčšinou pôsobili odchovanci domácej liahne, viedol v úspešnej sezóne český tréner Svatopluk Kosík. Nemalou mierou prispela k zisku bronzových medailí aj finančná pomoc mestského magistrátu, hlavného mecenáša MZŠ.

■ **MEMORIÁL JOZEFA ČAVARU** – Nezabudnuteľnú osobnosť športového strelectva si Trnavčania pripomenuli 6. ročníkom jarných pretekov. V disciplíne trap ich vyhral popredný slovenský reprezentant Marián Kovačócy, odchovanec úspešnej trnavskej liahne. Z domáceho klubu ŠKP bol najúspešnejší Roman Gese (2. miesto), Vladimírovi Kopáčikovi patrila siedma a Jurajovi Blahutovi ôsma pozícia. Medzi juniormi získal primát Henrich Praj pred Michalom Slamkom (obaja Športové gymnázium Trnava) a Adriánom Drobným (ŠKP). Double trap sa stal korisťou Filipa Praja (ŠG).

■ **JARNÝ BEH TRNAVSKÝCH STREDOŠKOLÁKOV** – V prekrásnom prostredí prebúdajúcej sa malokarpatskej prírody, za obcou Dobrá Voda, pripravil trnavský ŠAK SPŠ už 22. diel Jarného behu stredoškolákov. Pred jeho otvorením položili zástupcovia štábu, na čele s riaditeľkou podujatia Danielou Bakošovou, kvety na dobrovodský hrob nezabudnuteľného literáta Jána Hollého. Tradičné krosové súperenie trnavských študentov sa v dorasteneckom pelotóne stalo korisťou Jany Puškárovej (Športové gymnázium) a Vladimíra Karnasa (Združená SPŠ). Z junioriek bola najrýchlejšia Soňa Adamkovičová (ŠG) a medzi juniormi nenašiel premožiteľa Matúš Suchoň (ZSPŠ). Sprievodný beh žiackych talentov vyhrala dvojica Miriam Lacková a Miloš Svitek z kátlovskej ZŠ. „Pod vydarený atletický sviatok v príjemnom jarnom počasí sa podpísala aj tradičná pomoc zo strany trnavskej mestskej radnice a riaditeľstva dobrovodskej Školy v prírode,“ dodal rozhodca Eduard Čordáš.

■ **GRAND PRIX TYRNAVIA 2008** – Mestská športová hala na Rybníkovej patrila počas druhého aprílového víkendu vyše poltisícke tanečných párov z 15 krajín. Naša GPT a bratislavská Cena Alexandra Dubčeka sú v tomto roku vrcholnými festivalmi tanečného športu na Slovensku. Počas dvojdňového maratónu v trnavskej Mestskej športovej hale sa divákom predstavili všetky vekové kategórie, počnúc začínajúcim drobizgom a končiac najstaršími seniormi. Veteránsku súťaž vyhrali hostia z waleského Cardiffu. „Spolu s manželkou Pat sme prvý raz zavítali na Slovensko. Historické pamätihodnosti Trnavy urobili na nás nezabudnuteľný dojem, rovnako aj vynikajúco zorganizovaný tanečný festival. Navštívili sme i ďalšie turistické lákadlá v okolí, napríklad Červený Kameň,“ vyznal sa zo svojich pocitov David Phillip. Mesto Trnava od samého zrodu tohto medzinárodného festivalu, v apríli 1999, pomáhalo písať všetky doterajšie kapitoly Grand Prix Tyrnavia. Aj teraz to tak bolo. Technickú realizáciu jubilejnej prehliadky elegancie, krásy a športového majstrovstva si zobrali na starosť skúsení činovníci z dvoch tanečných centier, karloveského a trnavského. Hlavné kategórie súperili o body do Svetového pohára IDSF. Víťaznú trofej v štandardných tancoch odovzdal primátor mesta Štefan Bošňák členom rakúskeho klubu UTSC Forum Viedeň, Vladimirovi Slonovi a Bianke Zubrowskej. Rytmické latinsko-americké tance mali trnavskú premiéru v najvyššej triede International. Nadšené publikum videlo premiantov v slovenských reprezentantoch Marekovi Dedíkovi a Kristíne Horváthovej, nateraz deviatemu páru svetového rebríčka IDSF Open. Prvenstvo im prisúdil rozhodcovský zbor z 11 štátov (po jednom z každej krajiny). „Tešíme sa, že aj čoraz populárnejší športový tanec mohol vložiť takýto nádherný príspevok do vienka okrúhleho výročia slobodnej kráľovskej Trnavy,“ neskrýval oprávnenú spokojnosť spoluzakladateľ GPT a riaditeľ jej 10. ročníka Miroslav Balún.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Trnava bude opäť olympijská

Skutočnosť, že vo svete vládne olympijský rok – čakajú nás hry olympiády 2008 v Pekingu – má tentoraz trochu inú príchut' než inokedy. Našťastie, máme, a to u nás na Slovensku, konkrétne v Trnave, olympiádu, ktorá žiadne kontroverzné nálady nevyvoláva (a hádam ani nevyvolá). Tou je olympiáda detí a mládeže s medzinárodnou účasťou KALOKAGATIA 2008, ktorá sa uskutoční 22. až 24. júna.

Ešte päťdesiat dní a naše mesto začne zasa naplno žiť olympijským duchom tohto stretnutia mládeže, ktoré, naplňajúc olympijskú myšlienku Pierra de Coubertina, bude stretnutím fyzických vlastností v športových súťažiach, duševných schopností v súťažiach umeleckých a osobnostných fair play zásad. Tohtoročnej mládežníckej olympiády bude „plná“ nielen Trnava. Ako tomu rozumieť? Do olympijského diania budú totiž zapojené aj ďalšie centrá, a tak mladých športovcov okrem Trnavy budú mať možnosť uvítať a vidieť napríklad aj v Piešťanoch, Hlohovci, Sereďi i na Záhori. Po slávnostnom otvorení, ktoré sa uskutoční v pondelok 23. júna opäť na Futbalovom štadióne Antona Malatinského v Trnave za účasti známych slovenských olympijských osobností, sa mladí športovci rozídu na jednotlivé športoviská, aby olympijskú myšlienku rozniesli čo najďalej a napravili tak tú trochu divnú chuť, ktorú zatiaľ máme

z olympiády „dospeláckej“. Počas našej olympiády uvidíme školských majstrov a ďalších najlepších športovcov zo slovenských základných škôl súťažiť v atletike, v športovej gymnastike, vo všetkých loptových hrách, teda vo futbale, hádzanej, volejbale i basketbale, ale napríklad i v takom typicky školskom športe, akým je vybíjaná, a vo viacerých ukázkových športoch. Už počas predchádzajúceho obdobia sa uskutočnili súťaže mladých výtvarníkov, fotografov, novinárov a vyhodnotenie tých najlepších taktiež bude súčasťou olympiády. Samozrejme, že v súlade so spomínanou olympijskou triádou budú vyhodnotené aj počiny v rámci fair play.

Všetci, ktorí toto jedinečné podujatie pripravujú, zároveň dúfajú, že aj tentoraz nájde KALOKAGATIA v Trnave to najlepšie prijatie s tou najlepšou atmosférou, už tradične chápvajú dušu a širokú priateľskú náruč jej občanov. Na strane druhej chce táto olympiáda čo najlepšie prispieť k 770. výročiu povýšenia Trnavy na slobodné kráľovské mesto.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Májové pozvánky na športoviská

■ **ŠPORTOVÍ STRELCI MEDZINÁRODNE** – Národné strelecké centrum v trnavských Štrkoch, ktoré sa premenilo na najmodernejší slovenský areál pre olympijské disciplíny trap a skeet, patrí začiatkom mája kvalitne obsadenej medzinárodnej Veľkej cene Slovenska 2008. Otvorili ju 30. apríla a potrvá až do nedele 4. mája (záverečný ceremoniál o 17.30 h). Je určená mužom, ženám, juniorom a juniorkám. Prvú konfrontáciu VCS v tomto mesiaci, dvojité trap, uvidia trnavskí priaznivci vo štvrtok 1. 5. od pol desiatej (finále o 15.30). Medzi prihlásenými nechýba ani kompletná slovenská elita, vrátane reprezentantov, ktorí sa uchádzajú o účasť v tohtoročných OH.

■ **FUTBALOVÝ PROGRAM SPARTAKA** – Mestský štadión Antona Malatinského, najkrajší na Slovensku, bude patriť tento mesiac trom majstrovským zápoleniam domácich „andelov“. Ligové futbalové zbrane si skrižia v sobotu 10. 5. o 19.30 h s hosťami z Dubnice nad Váhom. V utorok 20. 5. o 17.30 h sa začne ich duel s úradujúcimi šampiónmi zo Žiliny. Posledná májová sobota (od 17.30 h) bude vyhradená derby s bratislavským Slovanom. „Vedenie FC Spartak očakáva od početných domácich priaznivcov už tradične mohutné povzbudzovanie v korektnom duchu. Takýmto spôsobom najlepšie prejavia svoje sympatie obľúbenému klubu,“ povedal pred náročným corgoňligovým záverom sezóny spartakovský prezident Ladislav Kuna. Nezabudnime ani na druholigové vystúpenia B-mužstva. Zverenci Alojza Fandela ich odohrajú na trávniku Mestského športového areálu FK Lokomotíva: v nedeľu 4. 5. o 10.00 h s Pezinkom, v nedeľu 18. 5. v rovnakom čase s Račou a v stredu 28. 5. o 17.00 h s Púchovom.

■ **ĎALŠIE TRI KOLÁ CYKLISTICKEJ LIGY** – Tohtoročná Trnavská cyklistická liga, aj s finančnou podporou mestskej samosprávy, pokračuje ďalšími tromi dejstvami v stredu 7., 14. a 28. mája, vždy so začiatkom o 17.00 h. Štart bude postupne na okraji obcí Šintava (časovka jednotlivcov na 13,3 km), Košolná (preteky s hromadným štartom na 15 km dlhom okruhu) a Dolné Dubové (hromadný štart, okruh 17 km). Podľa slov hlavného organizátora masového seriálu úzkych galusiek, prezidenta CK Generali Trnava Mariána Hilbockého, do pelotónu sa môže zapojiť každý záujemca, bez roz-

dielu veku a výkonnosti. Staršie kategórie zvýhodnia bonifikáciou v absolútnom poradí jednotlivých kôl.

■ **BRONZOVÝ KLADIVÁR OPĀT DOMA** – Najväčším ťahákom tretej časti atletického seriálu Grand Prix Slovensko 2008 v Trnave (po Košiciach a Novom Meste nad Váhom) bude účasť kladivára usporiadajúcej Slávie, Libora Charfreitaga. Držiteľ bronzovej medaily z lanských MS v japonskej Osake sa po tohtoročnej vyše trojmesačnej predolympijskej príprave v priaznivej klíme amerického Dallasu opäť vrátil do rodného mesta. Trnavským priaznivcom kráľovnej športov sa predstaví v sobotu 17. mája v predpoludňajšom bloku GPS. Pravda, okrem hlavného laureáta obnove nej ankety o najlepšieho športovca Trnavy, môžu diváci vidieť v akcii aj ďalšie slovenské esá pred augustovými OH v Pekingu. Štadión Antona Hajmássyho v lokalite Na rybníku bude dejiskom mítingu Tirnavia od 11.00 h.

■ **MASOVÝ TENISOVÝ TURNAJ** – Pohár primátora mesta každoročne čaká na najlepších aktérov Trnavskej tenisovej ligy. Občianske združenie, pod taktovkou svojho predsedu Pavla Dienera, chce vyšperkovať šieste turnajové súperenie vo štvorhre neregistrovaných tenistov viacerými spestreniami. Dôvod? Jubileum TTL (táto masová liga píše bez prerušenia svoj tridsiaty ročník), ale najmä 770. výročie povýšenia Trnavy na prvé slobodné kráľovské mesto. „Hodláme dať príležitosť aj hráčom mimo registrácie v TTL,“ prezradil riaditeľ dvojdnového zápolenia. O vecné ceny, venované prvým mužom trnavskej radnice, sa bude súperiť 17. a 18. mája na dvorcoch 1. TC (sídliisko Družba, Ulica Juraja Slottu). Prezentácia príde na rad v sobotu 17. 5. medzi ôsmou a deviatou. Hneď po definitívnom skompletizovaní účastníckeho zoznamu dá hlavný rozhodca Dušan Cipro úvodný pokyn prvým vyžrebovaným aktérom.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Trnavská atletika sa chystá na storočnicu

Na prvé počutie je to možno neveriteľné, ale už je to tak. Atletika urobila svoje prvé kroky v Trnave (Nagyszombath) už pred prvou svetovou vojnou, aby jej následný rozvoj bol spojený celé desaťročia s menom telocvikára, stredoškolského profesora Jána Hajdóciho (1887 – 1950). Bolo to práve jeho meno, ktoré silne rezonovalo na prvom veľkom stretnutí bývalých trnavských atlétov, ktoré jednomyseľne potvrdilo, že rok 2010 sa stane dôstojnou oslavou atletickej storočnice.

Bolo to stretnutie svojim spôsobom unikátne, pretože zásluhou slávistického organizačného výboru sa podarilo dať dohromady takmer osemdesiatku atlétov, doslova jednej mysle. Nuž a tí, čo sa stratili kdesi vo svete bez známej adresy, sú vítaní a organizátori čakajú na ich ohlas. Oľga Kubovičová-Hajmássyová pozvaných a zároveň prítomných na úvod popredstavovala aj so svojimi (a svojiskými) charakteristikami, pretože tam boli ozaj rôzne generácie. Od žijúcich žiakov Hajdóciho (Tibor Sásik, Alojz a Dominik Kocingerovci, Štefan Kopecký, Štefan Cepko, Jozef Hagara, to okrem iných), cez „strednú“ generáciu až po tých, čo iba nedávno skončili s aktívnym športovaním, no stále sa venujú aktivitám vo veteránskych súťažiach. Mnohí sa stali výbornými trénermi (Eduard Čordáš, Oľga Mrvová, Ľudmila Hlaváčková, Miroslav Kyrinovič, Milan Belko), iní pôsobia medzi mládežou ako výkonní

pedagógovia (Daniela Bakošová, Jozef Jančovič, Ján Szabo, Anton Škreko či Alexander Schmidt alebo Ľudovít Žambokréthy), iní zostali atletike verní ako rozhodcovia či funkcionári, dokonca i ako publicisti (Gabriel Gažo, Anton Javorka, Pavol Krištofik, Jozef Polešenský, Miroslav Hazucha, Alexander Hrdlička, Vladimír Gubrický).

Prinajmenšom slovenským unikátom bola aj účasť rodiny Charfreitagovcov, pravda, tenoraz bez Libora mladšieho, ktorý stojí na špici atletickej pyramídy trnavskej Slávie. Bol tu aj držiteľ zatiaľ najstaršieho rekordu trnavskej atletiky, Ivan Štefka, i prvý, čo pokoril dvojmetrovú výšku – Ivan Klescht, a takto by sme mohli vlastne písať o každom z prítomných. Dúfajme, že priebehu prípravy storočnice bude na to nejedna príležitosť. Stretnutie to bolo inšpiratívne. Trnavská atletika má veru bohatú minulosť a verme, že aj úspešnú budúcnosť.

Edo KRIŠTOFOVIČ

Daň z nehnuteľností – platobné výmery a úhrada

Mesto Trnava ako správca dane z nehnuteľností oznamuje občanom, že v priebehu mesiaca jún dostanú platobné výmery na daň z nehnuteľností na rok 2008.

Upozorňujeme občanov, že splatnosť sa v tomto roku zmenila nasledovne:

Splatnosť dane z nehnuteľností u fyzických osôb:

■ ak vyrubená ročná daň nepresahuje 500 Sk, je splatná naraz do 15 dní odo dňa právoplatnosti platobného výmeru, to znamená, že daňovník je povinný uhradiť daň z nehnuteľností do 30 dní odo dňa prevzatia platobného výmeru.

■ ak vyrubená ročná daň je vyššia ako 500 Sk, je splatná v dvoch rovnakých splátkach nasledovne:

1. splátka do 15 dní odo dňa právoplatnosti platobného výmeru, to znamená, že daňovník je povinný uhradiť prvú splátku do 30 dní odo dňa prevzatia platobného výmeru.

2. splátka do 30. septembra 2008.

■ ak ročná daň vyrubená fyzickej osobe je vyššia ako 500 Sk, možno ju zaplatiť aj naraz, avšak do 15 dní odo dňa právoplatnosti platobného výmeru, to znamená, že daňovník je povinný uhradiť daň z nehnuteľností do 30 dní odo dňa prevzatia platobného výmeru.

Daň z nehnuteľností môžu občania uhradiť prevodom na účet správcu dane, ktorého číslo bude uvedené v platobnom výmere, alebo v hotovosti do pokladnice Mestského úradu v Trnave, Trhová ul. č.3.

Pokladničné hodiny:

Pondelok 8.00 – 11.30, 12.30 – 15.30

Štvrtok 8.00 – 11.30, 12.30 – 15.30

Utorok 8.00 – 11.30, 12.30 – 15.30

Piatok 8.00 – 11.30, 12.30 – 14.00

Streda 8.00 – 11.30, 12.30 – 16.30

Ďalej upozorňujeme daňovníkov:

■ Ak daň na rok 2008 uhradili pred prevzatím platobného výmeru v takej výške ako je uvedená v platobnom výmere, aby túto daň už neplatili a považovali platobný výmer za doklad o vyrubení dane z nehnuteľností, lebo by im vznikol preplatok,

■ ak daň na rok 2008 uhradili pred prevzatím platobného výmeru v rozdielnej výške ako je uvedená v platobnom výmere, aby uhradili len rozdiel medzi zaplatenou a vyrubenou daňou.

Ešte jedno upozornenie:

S platobným výmerom nebude zasielaná poštová poukážka, ale zaslaná bude na požiadanie.

úsek správy daní a poplatkov MsÚ

Za psíka vždy zodpovedá jeho majiteľ

Prihlásili ste už do evidencie svojho psieho miláčika? Nosí na obojku evidenčnú známku? Upracete po ňom, keď znečistí verejné priestranstvo?

V zmysle zákona č. 282/2002 Z. z. a VZN č. 191/2003 je každý držiteľ psa staršieho ako šesť mesiacov, povinný prihlásiť ho do evidencie na mestskom úrade. Do evidencie sa zapisuje najmä evidenčné číslo psa, meno, priezvisko a adresa majiteľa, umiestnenie psa (bytový dom, rodinný dom, firma), plemeno, farba, vek psa a dôvod vyradenia z evidencie. Každú zmenu skutočnosti a údajov je držiteľ psa povinný oznámiť na MsÚ.

V súvislosti s umiestnením psa sa určuje i výška miestnej dane za psa:

 bytový dom – 1 000 Sk ročne

 rodinný dom – 300 Sk ročne

 dôchodcovia – 200 Sk ročne

 firma – 1 500 Sk ročne

Držitelia preukazu ZŤP sú od dane oslobodení.

Pri zápise do evidencie dostane každý majiteľ psa evidenčnú známku pre psa za poplatok 34 Sk, ktorú musí pes nosiť na obojku. Pri strate známky je nutné si zakúpiť novú.

Medzi ďalšie povinnosti majiteľa psa patrí vodenie psa na verejných priestranstvách s použitím vôdzky a náhubku. Je zakázané vodiť psov na detské ihriská a pieskoviská, kúpaliská, športové areály a pietne miesta, do úradných budov, zdravotníckych, školských, kultúrnych a sociálnych zariadení a obchodov, okrem vodiacich psov. Do vozidla verejnej dopravy je možné vstupovať so psom len s vôdzkou a náhubkom.

Ak pes znečistí verejné priestranstvo, je ten, kto psa vedie, povinný výkaly bezprostredne odstrániť. Na ich odstránenie poskytuje mesto vrecká a rukavice. Je však možné použiť i iné pomôcky, ktoré má majiteľ v tej chvíli k dispozícii – servítky, papierové vreckovky, noviny, a pod. a balíček vyhodí do hociktorého smetného koša alebo kontajnera.

V rámci dobrých medziľudských vzťahov chceme týmto požiadať majiteľov psov, aby dodržiavali pravidlá chovu psov. Nie je prípustné, aby majiteľ psa vypustil svojho miláčika napr. z druhého poschodia „paneláku“ samého von a nechal ho bez dozoru, alebo aby sa psík vyšpinil vo výťahu a majiteľ to po ňom neupratal. To zvieratko za to nemôže. Za psa vždy zodpovedá majiteľ.

Buďte ohľaduplní k svojim susedom a blízkeho okoliu a nedovoľte, aby tuhé výkaly vášho psa znečisťovali verejné priestranstvá. Zabráňte tým šíreniu nákazlivých chorôb a alergií a pomôžete tak aj chrániť životné prostredie.

Ing. Tatiana ALMÁŠIOVÁ, referát poľnohospodárstva MsÚ

Prednáška o alternatívnych spôsoboch liečby

Kancelária Zdravé mesto Trnava vás pozýva na prednášku šiesteho ročníka cyklu Zdravie všetkými pohľadmi (Škola verejného zdravia) na tému Alternatívne spôsoby liečenia – možnosti a riziká, ktorá sa uskutoční 29. mája o 17.00 h v zasadačke na Trhovej ulici č. 2 (býv. Tatrasklo). V prednáške sa môžete dozvedieť niečo o liečiteľstve, geopatogénnych zónach, detoxikácii organizmu, čínskej tradičnej medicíne, ajurvéde, pyramíde zdravia a pod. Prednášať bude prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., Trnavská univerzita.

Chceme zdravo žiť?

Vysoká chorobnosť a úmrtnosť na kardiovaskulárne choroby a iné neprenosné ochorenia hromadného výskytu na Slovensku nie je bezdôvodná. Dôvodom je vysoký výskyt hlavných rizikových faktorov týchto ochorení, zistený v súbore veľkej skupiny slovenskej populácie, Lekárskou fakultou UK v Bratislave.

Z najdôležitejších rizikových faktorov kardiovaskulárnych chorôb (KVCH) je na prvom mieste nadhmotnosť alebo obezita – temer dve tretiny sledovanej populácie. Hrozivé je najmä zastúpenie obezity podľa obsahu telesného tuku vo vyšších vekových skupinách.

Nasleduje zvýšená hladina celkového cholesterolu v krvi – temer polovica sledovanej populácie má hladinu cholesterolu vyššiu ako 5,2 mmol/l. Len necelá tretina poznala svoju hladinu cholesterolu a viac ako dve tretiny ho nemali vôbec vyšetrený za posledných päť rokov.

Optimálne hodnoty krvného tlaku (120/80 mmHg a menej) má len štvrtina populácie. Štvrtina vyšetrených osôb nepoznala hodnotu svojho tlaku a viac ako polovica z tých, ktorí mali zvýšené hodnoty tlaku krvi, o svojom vysokom tlaku nevedela. Z liečených hypertonikov dosahuje optimálne hodnoty tlaku len pätina.

Fajčí viac ako pätina z vyšetreného súboru. Nepriaznivý je najmä vysoký podiel fajčiarov v najmladších vekových skupinách.

Diabetes mellitus sa vyskytuje u 5,3% našej populácie.

Výskyt uvedených najdôležitejších rizikových faktorov stúpa so zvyšujúcim sa vekom (s výnimkou fajčenia).

Z faktorov životného štýlu vystupuje do popredia nedostatok mimopracovnej telesnej aktivity – až dve tretiny respondentov udáva fyzickú aktivitu maximálne raz týždenne alebo žiadnu.

Z nepriaznivých stravovacích zvyklostí vystupuje do popredia:

- ✓ veľmi nízka konzumácia mlieka a mliečnych výrobkov
- ✓ nedostatočná konzumácia ovocia a zeleniny
- ✓ veľmi nízka konzumácia rýb a strukovín
- ✓ častá konzumácia údenín a iných mäsových výrobkov a sladkostí
- ✓ časté prisáľanie hotových jedál

Z psychosociálnych faktorov vystupuje do popredia vysoká záťaž stresmi v zamestnaní a vysoký výskyt rôznych príznakov depresie a hostility.

Len veľmi nízke zastúpenie majú osoby, u ktorých sa nevyskytuje žiadny zo štyroch hlavných rizikových faktorov (fajčenie, nadhmotnosť / obezita, vysoký TK a zvýšená hladina celkového cholesterolu v krvi). V poradí rizikových faktorov v najmladšom veku dominuje fajčenie u mužov aj žien, a vo vyššom veku obezita u oboch pohlaví. Zlepšovanie temer všetkých parametrov (objektívnych vyšetrení, aj faktorov životného štýlu) vyplýva zo zvyšujúceho sa stupňa vzdelania.

Účastníkom preventívnych vyšetrení nechýbajú vedomosti a informácie o zásadách zdravého životného štýlu (informácie chýbajú len asi 4%, takmer polovica by chcela zlepšiť svoje stravovanie a pohybovú aktivitu), ale z rôznych príčin ich v svojom živote neuplatňujú – nedostatok pevnej vôle, času a financií. V rozpore s výsledkami objektívnych vyšetrení hodnotia väčšinou svoj zdravotný stav ako veľmi dobrý a napriek závažným nedostatkom v životnom štýle má skoro polovica účastníkov pocit, že žije zdravo (dokonca aj fajčiari).

Väčšina obyvateľstva si neuvedomuje závažnosť svojho zdravotného stavu a spôsobu života. Výrazne sa podceňujú zdravotné dôsledky obezity, vysokého tlaku krvi a vysokej hladiny celkového cholesterolu v krvi. Veľa vyšetrených nepozná svoje hodnoty

hlavných rizikových faktorov a nevie ich posúdiť. Ak ich aj pozná, naďalej svoje rizikové hodnoty ignoruje.

Všetky tieto skutočnosti potvrdzujú efektívnosť preventívnych skriningových vyšetrení, potrebu globálnej primárnej prevencie a intervencie už od najmladších vekových skupín a vedú k posilňovaniu zdravotného uvedomenia obyvateľstva.

Preventívna populačná stratégia zameraná na zníženie výskytu civilizačných chorôb musí viesť k zmenám životného štýlu. Úspech tejto stratégie závisí od angažovanosti všetkých participujúcich celospoločenských zložiek (vláda, poisťovne, potravinársky priemysel, médiá, atď.).

*Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave
MUDr. Viliam Damin, vedúci odboru podpory zdravia*

Recepty zeleninových jedál z Dní zdravia

Zdravé mesto Trnava aj v tomto roku vyhlási súťaž o zeleninový bezmäsitý recept. Pozývame preto čitateľov Noviniek z radnice, aby si pripravili recepty, rady a skúsenosti a zaslali ich do Kancelárie Zdravé mesto Trnava alebo na adresu: bchmelik@truni.sk

PLNENÉ PAPIKY NA GRÉCKY SPÔSOB

Z veľkých mäsitých papriek (na osobu 1 – 2 papriky) zrežeme vrch so stopkou a vyberieme vnútro. Na panvici osmažíme cibuľu, pridáme ryžu a krátko opražíme. Pridáme kúsky ošúpaných paradajok (môžeme použiť z konzervy), soľ, čierne korenie, kôpor, oregano, môžeme pridať hrozienka a sekané mandle, zalejeme paradajkovým pretlakom a vodou, premiešame.

Touto zmesou naplníme papriky, zakryjeme odrezanou vrchnou časťou papriky a kladíme na pekáč, pokvapkáme olejom, podlejeme vodou a paradajkovým pretlakom.

Kocky očistených zemiakov speníme na oleji a rozložíme naokolo papriek, posolíme a pečieme zakryté 90 min. pri teplote 180 stupňov. Podľa potreby podlievame, pred koncom pečenia odokryjeme. Touto plnkou môžeme plniť tiež veľké mäsité paradajky.

*Do súťaže Dni zdravia 2007 na recepty zeleninových jedál zaslala Ilsa Chmelíková
Pripravuje: MUDr. Bohumil Chmelík*

Building na Rybníkovej vás pozýva

6. mája o 19.30 h ■ COFFEE HOUSE

– prídte si posediť pri výbornej káve z celého sveta a popočúvať bluesovú muzičku v podaní skupiny BluesClub (Juraj Turtev, Martin Zajko, Roman Kraic)

13. mája o 20.00 h ■ JURAJ BURIAN BAND

(Sk/Nor/Swe) – jazzový koncert, Juraj Burian – gitara, Per Mathisen – basa, Johan Svensson – bicie.

20. mája o 19.30 h ■ BOL SOM

NARKOMAN, rozhovor s Vladom Balážom, bývalým narkomanom, ktorý bol niekoľko

rokov závislý na „tvrdých“ drogách a dostal sa z toho zázračným spôsobom. Vstup voľný.

27. mája o 19.30 h ■ B'S CINEMA –

NEVIDITELNÉ DETI (Fra/Tal 2005), Réžia: Emir Kusturica, Ridley Scott, Mehdi Charef, John Woo, Stefano Veneruso, Kátia Lundová, Spike.

Projekcia filmu s diskusiou. Vstup voľný.

*Rybníková 14, www.the-building.com,
tel.: 033/5504651, 0904 865 866, e-mail:
infobuilding@yahoo.com*

O cenu Slovenského učenia tovaríštva

X. ročník celoslovenskej literárnej súťaže

Štvrtok 15. mája

- 10.15 h Poklona pri Pomníku A. Bernoláka
- 11.00 h **Odvzдание cien a diplomov v Spolku svätého Vojtecha**
- 14.00 – 16.00 h Prezentácia ZBORNIKA víťaznej poézie a prózy, prehliadka prác
- 16.00 – 18.00 Hodnotiaci seminár, voľná tribúna

Piatok 16. mája

LITERÁRNA TURISTIKA

- 8.00 h Odchod autobusom po trase Naháč, Dobrá Voda, Kátlovice,
- 12.00 – 16.00 **Kátlovice:** Účast na 17. ročníku súťaže Kátlovice Pavla Ušáka Olivu

Kostoly sprístupnené počas turistickej sezóny

DÓM SV. MIKULÁŠA

MÁJ, JÚN, SEPTEMBER

PO – PI 9.00 – 12.00 h, 13.00 – 15.00 h

NE: 14.00 – 17.00 h

JÚL – AUGUST

PO – PI: 9.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

NE: 14.00 – 17.00 h

KATEDRÁLA SV. JÁNA KRSTITEĽA

PO – PI: 9.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

SO - NE: 14.00 – 17.00 h

KOSTOL SV. JAKUBA – františkánsky

PO – PI: 8.30 – 11.30 h, 13.00 – 16.00 h

SO – NE: 14.00 – 17.00 h

KOSTOL NAJSV. TROJICE – jezuitský

PO – NE: 8.00 – 17.00 h

KOSTOL SV. ANNY – uršulínsky

PO – PI: 8.00 – 12.00 h, 13.00 – 17.00 h

SO: 8.00 – 12.00 h

KOSTOL SV. JOZEFA – paulínsky

PO – ŠT: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

SO: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

NE: 14.00 – 17.00 h

KOSTOL SV. HELENY

PO – PI: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

SO – NE: 14.00 – 17.00 h

EVANJELICKÝ KOSTOL a.v.

PO – PI: 10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

Prehliadky s odbornými sprievodcami zabezpečí Trnavský informačný servis, Trojičné námestie 1, 917 01 Trnava, tel./fax: +421 0(33) 323 64 40, e-mail: tins@trnava.sk

Kalokagatia – Centrum voľného času

■ 3. mája o 10.00 h

TÉTÉ model 2008

VI. ročník výstavy a súťaže plastických modelov

■ 7. mája o 10.00 h

MINIPLAYBACK SHOW

Súťažná tanečná prehliadka žiakov základných škôl a osemročných gymnázií

■ 7. mája o 9.00 h

MAJSTROVSTVÁ OKRESU V MALOM

FUTBALE mladších žiakov – semifinále

a finále na futbalovom ihrisku ZŠ K. Mahra

■ SLÁVIK SLOVENSKA

12. mája o 9.00 h – Okresné kolo

20. mája o 9.00 h – Krajské kolo

■ 13. mája o 10.00 h

MAJSTROVSTVÁ OKRESU V ATLETIKE žiakov základných škôl

Mestský atletický štadión Antona Hajmássyho

■ 15. mája o 9.00 h

ZLATÁ KRAJINA

Verejná prehliadka tvorivosti detí materských škôl v kine Hviezda

■ 16. mája o 14.00 h

MOJA TRNAVA

otvorenie výstavy prác z výtvarnej

súťaže pri príležitosti 770. výročia

udelenia kráľovských výsad mestu Trnava

v Kalokagatii – CVČ, Strelecká 1

■ **21. mája o 9.30 h v kine Hviezda DISCO FREE STYLE**

Súťažná tanečná prehliadka žiakov základných škôl a osemročných gymnázií. Súťažiaci sa môžu prihlásiť do 13. mája v Kalokagatii

■ **22. mája o 10.00 h**

MAJSTROVSTVÁ KRAJA V ATLETIKE žiakov základných škôl
Mestský atletický štadión Antona Hajmássyho

■ **26. mája o 14.00 h**

FAREBNÁ SOBOTA

Maľované šatky je názov tvorivej dielne pre deti i dospelých v Kalokagatii – CVČ na Streleckej 1

■ **26. mája o 9.00 h**

MAJSTROVSTVÁ KRAJA MALÉHO FUTBALU najmladších žiakov Mc Donalds cup na štadióne ZŠ K. Mahra

■ **CESTA ROZPRÁVKOVÝM LESOM**

pre deti i dospelých sa uskutoční v nedeľu

1. júna 2008 v Kamennom mlyne. Deti v kostýmoch rozprávkových postavičiek sú vítané. Informácie: 32 36 697

■ **INTERNET PRE VEREJNOSŤ**

Každý štvrtok od 13.00 do 16.00 h v Kalokagatii – CVČ na Streleckej ulici 1

■ **POČÍTAČOVÉ KURZY** – pre mládež a dospelých

V pondelok, utorok, stredu, štvrtok od 9.00 hod v Kalokagatii – CVČ na Streleckej ulici

■ **TURISTIKA**

Kalokagatia – CVČ pokračuje v tradičných turistických výletoch do Malých Karpát. Informácie: 32 36 697

■ **MAMA KLUB**

Pozývame vás do obnovených priestorov Mama klubu v K – CVČ na Limbovej 4 (vedľa MŠ na sídlisku Linčianska). Otvorené v pondelok, utorok a štvrtok od 9.00 do 12.00 a poobede od 15.30 do 18.30 h

Informácie: kalokagatia@post.sk, cvc.trnava.sk,
tel. 3236697

Galéria Jána Koniarka

Kopplova vila

■ **Bra3**

autori: Richard Fajnor, Marek Kvetan

22. mája – 19. júna

vernisáž: 22. mája o 18:00

Výstava dvoch kľúčových regionálnych umelcov strednej generácie.

Konceptuálnymi zásahmi a premyslenými intervenciami do galerijného priestoru vytvoria obaja umelci jedinečný umelecký celok.

■ **Out-of-portrait**

autorky: Zuzana Štibrányiová, Monika Reháková

24. apríla – 4. mája

Originálne názory dvoch mladých autoriek na súčasný portrét. Súčasť medzinárodného festivalu MULTIPLACE.

■ **Dva Uzly**

koncept: Jana Kapelová

24. apríla – 4. mája

Projekt v sebe zahŕňa presieťovanie videoartu z rôznych častí Európy, Ameriky a Ázie v dopravnom kumulačnom uzle Trnavy. Veľkorozmerné večerné premietanie na fasádu galérie bude po zvýšné dni trvania multiplace-u prebiehať v slučke na LCD monitoroch v priestoroch galérie. Súčasť medzinárodného festivalu MULTIPLACE.

Synagóga – Centrum súčasného umenia

■ **Neón**

autor: XYZ

24. apríla – 7. mája

Zvukový projekt slovenskej skupiny – audio inštalácia. Súčasť medzinárodného festivalu MULTIPLACE.

■ **VEDA PRE ŽIVOT**

12. – 30. mája

Popularizácia vedy, výskumu, vývoja v spoločnosti, najmä u mladých ľudí – putovná výstava

Západoslovenské múzeum

HLAVNÁ BUDOVA, Múzejné nám. 3

Expozície:

Archeológia, Gotická Trnava, História mesta, Ázijské umenie, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ľudová hrnčina, Ľudový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát

KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS

expozícia z historických zbierok

ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – TRNAVSKÝ ZBERATEĽ

nová stála výstava

Výstavy:

■ SAKRÁLNA EXPOZÍCIA

Otvorenie umeleckohistorickej časti expozície
v sobotu 17. mája o 20.30 h

■ MIKULÁŠ SCHNEIDER TRNAVSKÝ UMELEC NÁRODA

Vernisáž výstavy v piatok 30. mája o 18.30 h
do konca roka 2008

■ TRNAVSKÝ OBJEKTÍV

Súťažná prehliadka neprofesionálnych
fotografov
spolu s Trnavským osvetovým strediskom
do 19. mája

■ ZAVIATE ČASOM

Výstava skamenelín z paleontologickej
zbierky múzea
do 18. januára 2009

■ TRADIČNÁ SLOVENSKÁ SVADBA NA DOLNEJ ZEMI

Výstava zo zbierok SNM v Bratislave
do 6 júna

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Klarisky v Trnave

Podujatia:

■ NOC V MÚZEU

V sobotu 17. mája od 19.30 do 22.30 h

V hlavnej budove múzea

19.30 – otvorenie brány múzea
20.30 – Trnavský komorný orchester
– koncert barokovej hudby a vernisáž
sagrálnej expozície
22.30 – zatvorenie brány múzea

■ DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

V nedeľu 18. mája od 11.00 do 17.00 h
vo všetkých budovách múzea, vstup voľný

■ MIKULÁŠ SCHNEIDER TRNAVSKÝ v piatok 30. mája od 16.30 h

Spomienkové podujatie k 50. výročiu úmrtia
hudobného skladateľa
pod záštitou predsedu TTSK Ing. Tibora
Mikuša
16.30 – pietna spomienka pri hrobe
skladateľa
17.30 – Úsmevy a slzy, hudobný program
v koncertnej sále múzea
18.30 – vernisáž výstavy

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO Ul. M. Schneidera Trnavského 5, Trnava

Expozície:

PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA
TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO
HUDOBNEHO SPOLKU, DVORANA SLÁVY
DOBRA

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

■ WILLIAM SCHIFFER

ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA
expozícia

■ AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE

Dlhodobá výstava v spolupráci so SSV

■ ZOOLÓGIA, BOTANIKA, GEOLÓGIA V ODBORNEJ LITERATÚRE Z HISTORICKEJ KNIŽNICE

do 31. augusta 2008

Divadlo Jána Palárika

veľká sála

MALÁ KRAJSKÁ SCÉNICKÁ ŽATVA

2. piatok 19.00 ■ **MATERSKÉ ZNAMENKO**, DS NA STRNISKU

3. sobota 13.00 ■ **KURZ POZITÍVNEHO MYSLENIA**, DS ZÁDRAPKY Senica

3. sobota 17.00 ■ **RÓMEO A JÚLIA**, DS ZÁHORÁCKE DIVADLO Senica

5. pondelok 10.00 ■ **BUDKÁČIK A DUBKÁČIK**

6. utorok 19.00 800 ■ **MÍL PO AMAZONKE**

7. streda 10.00 ■ **OSTROV OBJAVOV** 19.00 ■ **ČARDAŠOVÁ PRINCEZNÁ**, ŠTÁTNA

OPERA Banská Bystrica

12. pondelok 19.00 ■ **TRUTH STORY**

13. utorok 10.00 ■ **INKOGNITO**

19.00 ■ **VŠETKO O ŽENÁCH**

14. streda 19.00 ■ **CYMBELIN**

15. štvrtok 10.00 ■ **PEKIELKO**

A ANJELÍNKA

19.00 ■ **MANŽELSKÉ HRY**

16. piatok 19.00 ■ **DÁMSKY KRAJČÍR**, Divadlo Jozefa Gregora Tajovského Zvolen

18. nedeľa 19.00 ■ **Medzinárodná spevácka súťaž M. Schneidera Trnavského – OTVÁRACÍ KONCERT**

21. streda 19.00 ■ **TRUTH STORY**

23. piatok 19.00 ■ **VŠETKO O MUŽOCH**

24. sobota 19.00 ■ **Medzinárodná spevácka súťaž M. Schneidera Trnavského – KONCERT VÍTAZOV**

26. pondelok 10.00 ■ **FAUST A MARGARÉTA**

27. utorok 10.00 ■ **800 MÍL PO AMAZONKE**

28. streda 15.00 ■ **Slávnostné odovzdávanie ocenení Trnavského samosprávneho kraja**

29. štvrtok 10.00 ■ **AMERIKA**

štúdio

9. piatok 19.00 ■ **PLEŠATÁ SPEVÁČKA**

12. pondelok 10.00 ■ **LISTRY MILENE**

22. štvrtok 19.00 ■ **BOLA RAZ JEDNA DEDINA**

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

■ MIKULÁŠ SCHNEIDER TRNAVSKÝ

Živý koncert pre žiakov a študentov k 50. výročiu úmrtia hudobného skladateľa Mikuláša Schneidera Trnavského.

V spolupráci so ZUŠ M. Schneidera

Trnavského v Trnave

Hudobné oddelenie,

Ul. M. Schneidera Trnavského 5

■ AKO VZNIKÁ KLUB ZÁHAD A INÉ KNIHY THOMASA BREZINU

Stretnutie detí s redaktormi Vydavateľstva Fragment, ktorého súčasťou budú zaujímavé súťaže o ceny a možnosť nákupu kníh so zľavou.

26. mája o 10.00 h v oddelení pre deti, o 12.30 h na pobočke Tulipán

■ HĽADÁ SA KRÁĽ ČITATEĽOV

Vláda Kráľovnej čitateľov z roku 2006 Zuzky Urgošikovej sa končí, preto Knižnica J. Fándlyho v Trnave vyhlasuje súťaž o nového kráľa.

Podmienky:

Ak si ešte nedovršil 15 rokov, môžeš sa prihlásiť v oddelení pre deti alebo na pobočkách Modranka, Prednádražie, Tulipán, Vodáreň. dostaneš od nás Rytiersku listinu, do ktorej ti zaznamenáme všetky splnené úlohy. Súťažné putovanie kráľovstvom kníh a plnenie rytierskych úloh potrvá do 31. mája 2008.

Program kina Hviezda

1. – 5. 5. ■ LET'S DANCE – 2
Št. – Po. o 17.30 a 19.30 h
6. 5. ■ FILMOVÝ KLUB
7. 5. ■ V TEN VEČER
Streda o 17.30 a 19.30 h
8. – 11. 5. ■ MICHAEL CLAYTON
Št. – Ne. o 17.30 a 19.30 h
12. 5. ■ P. S. MILUJEM ŤA
Pondelok o 17.30 a 19.30 h
13. 5. ■ FILMOVÝ KLUB
14. 5. ■ SICKO
Streda o 17.30 a 19.30 h
15. – 19. 5. ■ PARÍŽ
Št. – Po. 15. 5. o 17.30 a 19.45 h, 16.
– 19. 5. iba o 19.45 h
16. – 19. 5. ■ RAMBO – DO PEKLA
A SPÄŤ
Pa. – Po. 16. – 19. 5. o 16.30 a 18.00 h
20. 5. ■ FILMOVÝ KLUB
21. 5. 2008 ■ VYSTÚPENIE TANEČNÉHO
SÚBORU ASTRA Z LITVY
Streda o 17.30 h
22. 5. ■ NEZNÁMA
Štvrtok o 17.30 a 19.30 h
23. – 26. 5. ■ ČIERNÁ KRV
Pa. – Po. o 17.30 a 20.00 h
27. 5. ■ FILMOVÝ KLUB
28. 5. ■ CHYŤTE DOKTORA
Streda o 17.30 a 19.30 h
29. – 31. 5. ■ PREHLADKA FILMOV
S ENVIRONMENTÁLNOU TEMATIKOU

DETSKÉ PREDSTAVENIA

3. – 4. 5. ■ BAMBI – 2
3. 5. o 15.30 h, 4. 5. o 13.30 a 15.30 h
10. – 11. 5. ■ KRONIKA RODU
SPIDERWICKOVCOV
10. 5. o 15.30 h, 11. 5. o 13.30 a 15.30 h
17. – 18. 5. ■ DUMBO
17. 5. o 15.30 h, 18. 5. o 13.30 a 15.30 h

24. – 25. 5. ■ KNIHA DŽUNGLE
24. 5. o 15.30 h, 25. 5. o 13.30 a 15.30 h

FILMOVÝ KLUB – NAKO TRNAVA

www.naoko.sk

6. 5. o 18.00 h ■ SLEPÉ LÁSKY, réžia:
Juraj Lehotský, Slovensko 2007
6. 5. o 20.00 h ■ PERSEPOLIS, réžia:
Vincent Paronnaud, Marjane Satrapi,
Francúzsko 2007
Začiatok predstavenia 20:00 h
13. 5. o 18.00 h ■ ZTRACENÁ DOVOLENÁ,
réžia: Lucie Králová, Česko, 2007
13. 5. o 20.00 h ■ KURZ NEGATÍVNEHO
MYSLENIA (Kunsten å tenke negativt),
réžia: Bård Breien, Nórsko 2006
20. 5. o 18.00 h ■ MOVIE Putovná
prehliadka Stredná Európa, réžia: Ivo
Trajkov, Česko 2007
20. 5. o 20.00 h ■ ANGEL, réžia: François
Ozon, V. Británia/Francúzsko/Belgicko
2006
27. 5. o 18.00 h ■ ZBOHOM PARTIA
Z MOJEJ ŠTVRTE (Proščaj, špana
zamoskvoreckaja...), réžia: Alexandr
Pankratov, ZSSR 1987
27. 5. o 20.00 h ■ VENUŠA (Venus),
réžia: Roger Michell, V. Británia/USA
2006

29. mája o 20.00 h

Divadelné štúdio DISK Trnava

PADESÁTKA

Autori: Janček, Vicen a kol. DISK

Režisér: Dušan Vicen

Tragédia dell' arte, v ktorej sa cez
naskicované situácie performujú
fragmenty osudov ľudských ale aj
divadelných. Sú to osudy dnešných ľudí,
presahujúce rámec súboru, v "guľatej"
kocke bez ružových príkras.

5. mája o 11.00 h
SPOMIENKOVÁ SLÁVNOSŤ
venovaná 89. výročiu tragickej smrti
generála Milana Rastislava Štefánika
na Námestí SNP v Trnave

Organizátori: Mesto Trnava, Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. Trnava, Trnavský samosprávny kraj, Obvodný úrad v Trnave, Územná vojenská správa v Trnave, Oblastný výbor Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a Vojenský archív v Trnave

21. mája o 17.30 h
v kine Hviezda
EURÓPA BEZ HRANÍC

Mesto Trnava pozýva všetkých seniorov na tanečné vystúpenie litovského súboru ASTRAS v rámci stretnutia Európa bez hraníc v kine Hviezda na Paulínskej ulici. Toto vystúpenie je venované dôchodcom v Roku mesta Trnava, kedy si pripomíname 770. výročie udelenia kráľovských výsad nášmu mestu.

Bezplatné vstupenky budú distribuované prostredníctvom klubov dôchodcov a v TINS-e od 14. mája.

29. – 31. mája v kine Hviezda
ekotopfilm 2008 – TOUR SLOVENSKO

Prehliadka Medzinárodného festivalu filmov
o trvalo udržateľnom rozvoji

Festivalové projekcie pre školy:
29. a 30. mája od 8.30 do 12.30 h

Večerné projekcie pre širokú verejnosť:
29. – 30. mája od 17.30 do 22.00 h,
31. mája od 10.00 do 12.30 h a od 15.00 do 22.00 h

Vstup na všetky podujatia festivalu je voľný.
Viac informácií o prehliadke na www.ekotopfilm.sk

MEDZINÁRODNÁ SPEVÁCKA SÚŤAŽ MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

20. ročník

18. mája o 19.00 h
Divadlo Jána Palárika
SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE
SÚŤAŽE

Účinkujú:

Lenka Máčiková – soprán,
Stanislav Matis – tenor,
Terézia Kružliaková –
mezzosoprán,

Daniel Čapkovič – barytón,
Rena Fuji – soprán,
Ján Martiník – bas,

Sisa Sklovská – mezzosoprán
Klavírny sprievod:
Xénia Maskalíková,
Róbert Pechanec

19. – 22. mája
Zrkadlová sieň
Divadla Jána Palárika
od 10.00 do 13.00 h,
od 14.30 do 19.00 h
priebeh súťaže
I. a II. kategória

23. mája od 13.00 do 19.00 h
Zrkadlová sieň Divadla Jána
Palárika
finále súťaže

24. mája o 19.00 h
Divadlo Jána Palárika
KONCERT VÍTAZOV
odovzdávanie cien

Súťaž podporili:

Doprastav, Strabag, Trnavská teplárenská spoločnosť, Hotel Barbakan

Ministerstvo kultúry SR, Trnavský samosprávny kraj, Hudobné centrum, Hudobný fond, Theatre Lyrichoregra 20 Montreal Kanada

---

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Predseda redakčnej rady: Ing. Štefan BOŠNÁK, primátor mesta. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Registračné číslo: A 2003/17145. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.